

Χανιώτικα νέα
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 11 Οκτωβρίου 2014

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ / ΒΙΒΛΙΑ / ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΑΘΗΣ ΔΡΟΓΩΣΗΣ

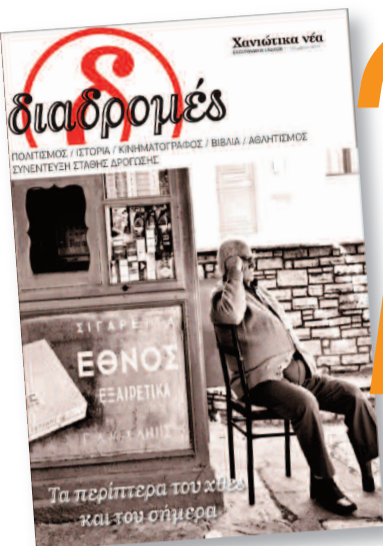
Τα περίπτερα του χθες
και του σήμερα

diadromes@haniotika-nea.gr

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

editorial

Φωτ. εξωφύλλου παλιό περίπτερο
(Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης).

Πικρός παράδεισος για τους καπνιστές αλλά και για τους πιστο-
ρικόδες, τα περίπτερα είναι ένας
εδραιωμένος θεσμός για το ελ-
ληνικό αστικό τοπίο -και όχι
μόνο- ήδη από τις αρχές του
20ου αιώνα.

Για το σημερινό μας αφιέρωμα
αναζητήσαμε κάποια από τα πα-
λιά περίπτερα των Χανίων και
μιλήσαμε με τα πρόσωπα που
κρύβονται πίσω από τα μικρά
παραθυράκια των περιπτέρων
του σήμερα για την καθημερινό-
τητα και τις δυσκολίες της δου-
λειάς τους.

περιεχόμενα

σελ. 3 ~ φωτοαναδρομές
στα παλιά Χανιά

σελ. 4 - 7 ~ σινεμά, πολιτισμός,
σερφαρίσματα

σελ. 8 - 9 ~ τα περίπτερα του χθες
και του σήμερα

σελ. 10 ~ συνέντευξη
με τον Στάθη Δρογωση

σελ. 11 ~ Βιβλία

σελ. 12 ~ παιδότοπος

σελ. 13 ~ Πορτάζοντας την
Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών

σελ. 14 - 15 ~ Α.Ο. Χανιά: Συνήθισε
στις... υψηλές πτήσεις

σελ. 16 ~ Υγεία & Βότανα

No. 430

Φανταστικό
μουσείοΣάντρο Μποττιτσέλλι (Sandro Botticelli), "Η Άνοιξη" (La Primavera),
1486-1490, Πινακοθήκη των Ουφίτσι (Uffizi), Φλωρεντία.Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

Οπό τα πλέον διάσημα, ελκυστικά
αλλά και αιγυπτιακά έργα στην ιστο-
ρία της τέχνης, ανατυπωμένη σε
μπλουζάκια, αφίσες και κάθε είδους
αναμνηστικά αντικείμενα, η "Άνοιξη"
του Μποττιτσέλλι παραμένει αναγνω-
ρίσιμη και από τους μη ειδήμονες
περί των καλλιτεχνικών αναζητήσεων
της περιόδου της Αναγεννήσεως. Τον
αυθαίρετο τίτλο που της έχει προσ-
δοθεί και συνοδεύει πεισματικά κάθε
αναφορά στο έργο έως τις μέρες μας,
χρωστά η ευφάνταστη σύνθεση του
Φλωρεντινού ζωγράφου στον επίσης
ζωγράφο, αρχιτέκτονα, ιστοριογράφο
και κριτικό τέχνης Τζιόρτζιο Βαζάρι
(Giorgio Vasari). Ο τελευταίος θα πε-
ριγράψει στους "Βίους των περιωνύ-
μων καλλιτεχνών της Αναγέννησης"
το έργο ως έναν πίνακα, στον οποίο
διακρίνονται «η Αφροδίτη, στεφόμενη
με λουλούδια από τις τρεις Χάριτες,
ως προαναγγελία του ερχομού της
άνοιξης».

Αναμφίβολα η συνοπτική περιγραφή
του Βαζάρι δεν ανταποκρίνεται σε
καμία περίπτωση όχι μονάχα σε μια
στοιχειώδη περιγραφή, άρα πόσο
μάλλον στην κρυφή πολυσημία της
πολυπρόσωπης παράστασης. Σε έναν
παραδεισίο κήπο, όπου μοιάζουν να
ευδοκίμουν κάθε είδους άνθη μια

ομάδα αποτελούμενη από εννέα μορ-
φές παρελαύνει μπροστά από τα
μάτια του θεατή. Εκκεντρα και λίγο
προς τα δεξιά τοποθετημένη διακρί-
νεται η θεά Αφροδίτη συνοδεία του
γιου της και ιπτάμενου τοξότη
Ερωτα, εξηρμένη, όντας υπό τη
σκέπη ενός εικονικού κιβωρίου που
μοιάζει να σχηματίζεται ως αποτέλε-
σμα του παιχνιδίσματος της φυσικής
βλάστησης με τους κορμούς των δέν-
τρων στο φόντο του πίνακα. Στα
δεξιά της (αριστερά όπως κοιτάζει ο
θεατής τον πίνακα) πιασμένες χέρι
χέρι σχηματίζοντας κύκλο, λουσμένες
σε ένα απόκοσμο φως, αιθέριες μέσα
στα αραχνούφανα φορέματά τους
απεικονίζονται οι τρεις Χάριτες.
Δίπλα τους διακρίνεται ο θεός Ερμής,
εύκολα αναγνωρίσιμος από το Κηρυ-
κείο και τα φτερωτά του πέδιλα, φέ-
ροντας χλαμύδα και ζωσμένος με
ξίφος, η λαβή του οποίου είναι δια-
κοσμημένη με φύλλα δάφνης. Το
δέντρο δάφνη κάνει την εμφάνισή
του και στο δεξιό τμήμα της σύνθε-
σης, όπου ο άνεμος Ζέφυρος εμφυ-
σεί πνοή στη νύμφη Χλωρίς,
μεταμορφώνοντάς την στη λουλου-
διασμένη θεά της άνοιξης Φλόρα.

(Συνεχίζεται)

12/10

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ,

ΜΑΧΗ,

ΒΑΛΑΝΤΗΣ

13/10

ΑΓΑΘΟΝΙΚΗ,

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

14/10

ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ,

ΙΓΝΑΤΙΟΣ

15/10

ΠΕΛΑΓΙΑ

17/10

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

ΕΥΠΡΕΠΙΟΣ

Εβδομαδιαίο ένθετο
της εφημερίδας
"Χανιώτικα νέα"ΙΔΡΥΤΗΣ:
Γιάννης ΓαρεδάκηςΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Έλια ΚουμλήΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Γιώργος Δρακάκης
Γιώργος Κώνστας
Γιάννης Λυβιάκης
Δημήτρης Μαριδάκης
Μανώλης Μαρκαντωνάκης
Γιάννα Μαρουλοσπράκη
Γιώργος Σταυριανουδάκης
Ελένη ΦουντουλάκηΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Δημήτρης Δαμασκηνός
Βαγγέλης Κακατοσάκης
Σάκης Κουβάτσος
Μανώλης Μανουσάκης
Μιχάλης ΧατζηδάκηςΣΧΕΔΙΑΣΗ:
Νίκος ΚοσμάδηςΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Γεωργία Αδικημενάκη
Δέσποινα Βάλλα
Νίκη Ξυφανταράκη
Ελένη ΣταυρίδηΔΙΟΡΘΩΣΗ:
Βαγγέλης Βεργανελάκης
Νεκτάριος Κακατοσάκης

ΤΕΛΕΤΕΣ, ΛΙΤΑΝΕΙΕΣ, ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ ΤΟΥ 1900

No. 490

πολιτισμικός πλουραλισμός που χαρακτηρίζει και ως ένα σημείο χαρακτηρίζει τη χανιώτικη κοινωνία αποτυπώνεται αρκετά καθαρά στα φωτογραφικά “εσταντανέ” του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα. Λιτανείες, συλλαλητήρια, κηδείες, παρελάσεις και κάθε είδους συγκεντρώσεις αποτελούσαν στόχο για τον φωτογραφικό φακό κυρίως των επαγγελματιών της εποχής, αφού αρκετοί θα ενδιαφέρονταν για την αγορά των φωτογραφιών αυτών. Φυσικά η συντριπτική πλειοψηφία των φωτογραφιών αφορά στρατιωτικές παρελάσεις κι εκδηλώσεις των στρατιωτικών τμημάτων των “Προστάτιδων Δυνάμεων” που βρίσκονταν στα Χανιά αυτή την περίοδο, σήμερα όμως δεν θα ασχοληθούμε μ’ αυτά. Από τις υπόλοιπες, αυτές που δεν έχουν πολιτικό χαρακτήρα αφορούν τις δραστηριότητες κυρίως των θρησκευτικών μειοτήτων της πόλης, ενώ σπανίζουν στιγμιότυπα που αφορούν θρησκευτικές εκδηλώσεις ή τελετές της κυρίαρχης ελληνορθόδοξης πλειοψηφίας, με εξαίρεση τα Θεοφάνια. Κηδείες, συγκεκριμένα πομπές κηδειών επιφανών μουσουλμάνων, έχουν αποτυπωθεί από το φακό του Περικλή Διαμαντόπουλου, ενώ λείπουν αντίστοιχα στιγμιότυπα από κηδείες ελληνορθόδοξων. Να τον έλκυσε το στοιχείο του ανατολίτικου μυστικισμού ή ενδεχομένως η διεύρυνση του πελατολογίου του από τους ντόπιους μουσουλμάνους; Αγνωστο. Ο ίδιος πιθανότατα (ή η κόρη του Λιλίκα) απθανάτισε και την πομπή της κηδείας του επιφανούς Εβραίου ραβίνου Αβραάμ Εβλαγόν το 1933, την οποία παρουσιάσαμε στις “Φωτοαναδρομές” με αριθμό 372. Κάποιες έχουν αποτυπώσει τη λιτανεία της Αγίας Δωρεάς που πραγματοποιούσε η καθολική κοινότητα των Χανίων 50 μέρες μετά το Πάσχα, συνήθως εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του Ιουνίου και την οποία παρακολουθούσαν αδιακρίτως καθολικοί και ορθόδοξοι συμπολίτες μας. Μαζί τους αποτυπώνεται φυσικά και ο περιβάλλον χώρος, οι δρόμοι που περνούσε η πομπή και τα γύρω κτήρια, καθώς και οι ενδυμασίες, τα λάβαρα και οι φυσιογνωμίες αυτών που συμμετείχαν. Το ίδιο ισχύει

και για τη μοναδική φωτογραφία από συλλαλητήριο που δημοσιεύουμε σήμερα, ένα από τα πολλά συλλαλητήρια υπέρ της Ενωσης που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο της Αυτονομίας “εις επήκοον των Μεγάλων Δυνάμεων” της εποχής.

Στην **πρώτη** φωτογραφία, η λιτανεία της Αγίας Δωρεάς στην αρχή της οδού Χάληδων στις 14 Ιουνίου του 1903 από το αρχείο της καθολικής εκκλησίας των Χανίων (δημοσιεύεται στο βιβλίο “Η Κρήτη και ο πατήρ Αντωνίνος (1867 - 1908) του π. Νικόλαου Ρούσσου). Προηγούνται μαθήτριες της σχολής Καλογραϊών και μαθητές της σχολής των Φρερ κρατώντας λάβαρα.

Στη **δευτέρα**, και πάλι η λιτανεία της Αγίας Δωρεάς το 1926 περνάει από την οδό Κανεβάρο στο Καστέλι. Διακρίνεται ο καθολικός επίσκοπος Σεμινάρα και ο καπουκίνος μοναχός Φελίτσε ντα Πετινέο (με τα πυκνά γένια), συγγραφέας του νεότερου Χρονικού της καθολικής εκκλησίας των Χανίων.

Στην **τρίτη**, λεπτομέρεια από παρόμοια λιτανεία.

Στην **τέταρτη**, μουσουλμανική κηδεία περνάει από την οδό Νοέλ, (σημερινή Καραολή - Δημητρίου) με κατεύθυνση την οδό Ποττιέ (σήμερα Χάληδων) και στη συνέχεια τα “Μεζαρλίκια” έξω από τα τείχη των Χανίων. Χριστιανοί και μουσουλμάνοι συμμετέχουν, ενώ είναι άξιο παρατήρησης το λευκό “πένθος” στα μανίκια των πενθούντων, αντί του μαύρου που γνωρίζουμε σήμερα.

Στην **πέμπτη**, μουσουλμανική κηδεία περνάει την οδό Νταλιάνη. Καρτ ποστάλ εποχής.

Στην **έκτη**, μουσουλμανική κηδεία περνάει την οδό Κανεβάρο. Οπως και η τέταρτη έχει τραβηχτεί από τον Π. Διαμαντόπουλο. Στην **έβδομη** και την **όγδοη**, η πομπή της κηδείας του ραβίνου Αβραάμ Εβλαγόν διέρχεται την οδό Χάληδων προς την πλατεία 1866 και στη συνέχεια το εβραϊκό κοιμητήριο. (Δείτε τις Φωτοαναδρομές με αριθμό 372).

Στην **ένατη** τέλος, συλλαλητήριο με αίτημα την Ενωση με την Ελλάδα μπροστά στο προξενείο της Αυστροουγγαρίας. (φωτ. Συγγελάκη).

Του: ΜΑΝΩΛΗ ΜΑΝΟΥΣΣΑΚΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΤΤΙΚΟΝ ΣΥΤΑ

Τηλ.: 28210/40208,
www.cineattikon.gr

Ο κινηματογράφος έκλεισε
για τον χειμώνα.

“DRACULA UNTOLD”

ΕΛΛΗΝΙΣ

Τηλ.: 2821051850-1

“DRACULA UNTOLD”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.:
8.30 & 10.30 μ.μ.

“ΑΜΝΗΣΙΑ”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.:
8.30 & 10.30 μ.μ.

“THE EQUALIZER”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.:
8.20 & 10.30 μ.μ.

“ΑΜΝΗΣΙΑ”

“ENEMY”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.: 8.30 μ.μ.

“ΞΟΡΚΙΣΕ ΤΟ ΚΑΚΟ”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.: 10.30 μ.μ.

“ΣΟΥΠΕΡ ΧΟΝΔΡΙΟΣ”

Καθημερινά και Σαβ./Κυρ.:
8.30 & 10.30 μ.μ.

“ENEMY”

“Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΕΙ ΔΙΑΚΟΠΕΣ”

Σαββατοκύριακο: 7 μ.μ.

“Η BARBIE ΣΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ”

Σαββατοκύριακο: 5.30 μ.μ.

“ΙΠΤΑΜΕΝΟΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ 2”

Σαββατοκύριακο: 7.15 μ.μ. (μεταγλ.)

“ΣΟΥΠΕΡ ΧΟΝΔΡΙΟΣ”

STER CINEMAS
(ΜΕΓΑ ΠΛΑΤΕ)

Τηλ.: 2821057757-8-9

“Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΕΙ ΔΙΑΚΟΠΕΣ”

ΑΙΘ. 1 Καθημερινά:
6 μ.μ. μεταγλ. & 8 μ.μ.

“THE EQUALIZER”

ΑΙΘ. 1 Καθημερινά: 10 μ.μ.

“ΦΙΛΟΪΗ ΚΑΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ”

ΑΙΘ. 2 Καθημερινά: 7.30 & 9.30 μ.μ.

“ΦΙΛΟΪΗ ΚΑΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ”

“ΞΟΡΚΙΣΕ ΤΟ ΚΑΚΟ”

ΑΙΘ. 3 Καθημερινά: 10.30 μ.μ.

“ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΞΙΑ”

ΑΙΘ. 3 Καθημερινά: 7.45 μ.μ.

“Η BARBIE ΣΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ”

ΑΙΘ. 2 Σαββατοκύριακο: 5.30 μ.μ.

“ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ 2: ΙΠΤΑΜΕΝΟΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ”

ΑΙΘ. 3 Σαββατοκύριακο: 7.45 μ.μ.

“ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΞΙΑ”

Την αναβίωση της απόσταξης της τσικουδιάς με τον παραδοσιακό τρόπο, όπως γινόταν στις γειτονιές κάθε χωριού, διοργανώνει για 19η συνεχή χρονιά ο Χορευτικός Ομιλος Χανίων “Ο Ψηλορείτης” σήμερα **Σάββατο στις 7μ.μ. στο Γιαλί Τζαμισί, σε συνεργασία με το Δήμο Χανίων και την Κ.Ε.Π.ΠΕ.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ..**

Η εκδήλωση θα πλαισιώσει μουσικά το συγκρότημα του Λευτέρη Μαθιουδάκη, ενώ χορούς απ’ όλη την Ελλάδα θα παρουσιάσουν χορευτικές ομάδες του “Ψηλορείτη” και του Συλλόγου Μακεδόνων “Ο Μέγας Αλέξανδρος”.

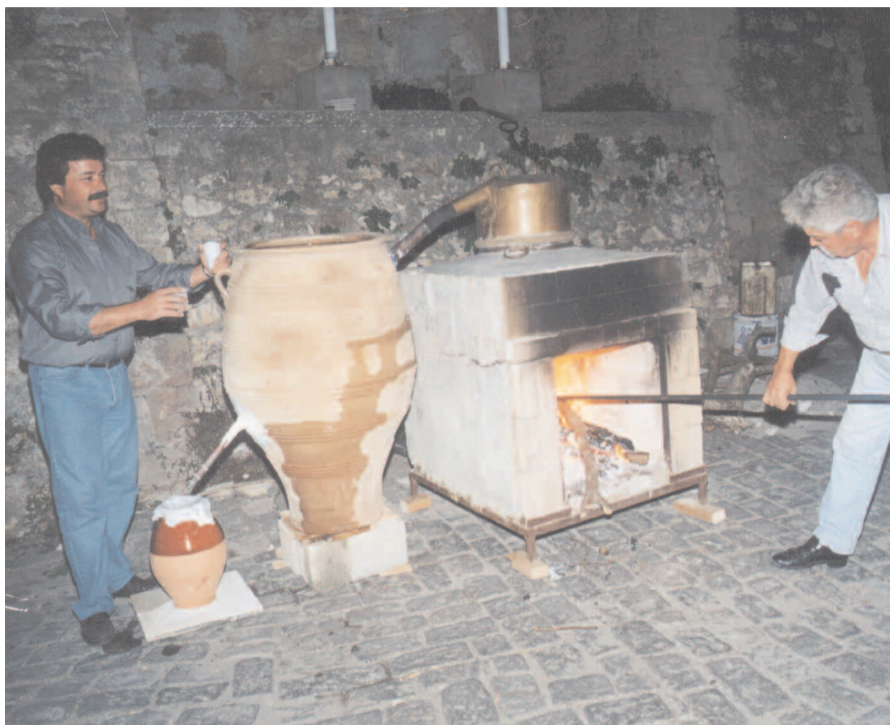
Θα προσφέρονται πλούσια εδέσματα και άφθονη τσικουδιά. Είσοδος ελεύθερη.

ΑΝΑΒΟΛΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Η Γιορτή Τσικουδιάς που ήταν προγραμματισμένη για σήμερα στην αυλή του Ενοριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Κορακίων “Άγιος Μύρων”, αναβάλλεται λόγω ασταθών καιρικών συνθηκών, σύμφωνα με ανακοίνωση του Πολιτιστικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Κορακίων.

ΣΤΟ ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ

Γιορτή τσικουδιάς

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Προβολή της όπερας
“Μάκβεθ”

Με το έργο του Giuseppe Verdi “Μάκβεθ”, σε ζωντανή μετάδοση από τη Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης, αρχίζει φέτος το πρόγραμμα “The Met: Live in HD”, σήμερα Σάββατο 11 Οκτωβρίου στις 7:55μ.μ. στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, Μεγάλο Αρσενάλι.

Τον φωνητικά και δραματικά απαιτητικό ρόλο της Λαίδης Μάκβεθ αποδίδει η Anna Netrebko. Η περίφημη παραγωγή του 2007 από τον Adrian Noble, με τη διεύθυνση του Fabio Luisi, παρουσιάζει επίσης τους: Željko Lučić στον ομώνυμο ρόλο, Joseph Calleja ως Μακντάφ και René Pape ως Μπάνκο.

Υπότιτλοι: Ελληνικοί
Γενική Είσοδος: 18 €.
Παιδικό / Φοιτητικό / άνεργοι / ομαδικό (άνω των 20 ατόμων): 13 €

Εισιτήρια θα προπωλούνται στο Κ.Α.Μ. το Σάββατο από 6μ.μ. - 8μ.μ..

ΣΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ “ΟΞΩ ΝΟΥ”

Το ιαπωνικό σπαθί
και η ιστορία του

Εκδήλωση με θέμα το ιαπωνικό σπαθί και τη σχέση του με το Aikido, τη σύγχρονη πολεμική τέχνη που έχει τις ρίζες της στα παραδοσιακά πολεμικά συστήματα των Σαμουράι θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή στις 6μ.μ. στο στούντιο “Οξω Νου”. Την εκδήλωση διοργανώνει ο πολιτιστικός σύλλογος “Aikido Dojo Nirros”.

Θα περιλαμβάνονται προβολή ντοκιμαντέρ, ζωντανή επίδειξη άοπλων και ένοπλων τεχνικών από τη ταινία “The Last Samurai”

ΣΤΑ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΑ

Παράσταση “Γυναίκες
που ‘γίναν ένα με τη γη”

Η θεατρική παράσταση “Γυναίκες που ‘γίναν ένα με τη γη” της Γεωργίας Σκοπούλη σε ερμηνεία Μαρινέλλας Βλαχάκη θα δοθεί αύριο Κυριακή 12 Οκτωβρίου στις 7μ.μ. στο Ενοριακό Κέντρο Κουνουπιδιανών.

Σκηνοθεσία: Θοδωρής Παπαδουλάκης.
Μουσική: Λεωνίδα Μαριδάκης.

Την παράσταση διοργανώνουν οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι Καμπανίου, Καθιανών και Στερνών οι οποίοι παρακαλούν «αντί για εισιτήριο εισόδου, όποιοι μπορούν και θέλουν, να φέρουν μαζί τους τρόφιμα για το “Κύτταρο Χαλέπας” ή φάρμακα για το Κοινωνικό Ιατρείο Χανίων»...

και παρουσίαση ιαπωνικών σπαθιών και της ιστορίας τους. Στην επίδειξη συμμετέχουν ο δάσκαλος Tiziano Calabrese 3 Dan Aikikai και τα μέλη του συλλόγου.

Στη σχετική ανακοίνωση αναφέρεται ότι «σκοπός της παρουσίασης είναι να δείξουμε τη διαφορά μεταξύ των παλαιών παραδοσιακών πολεμικών τεχνών της Ιαπωνίας, που είχαν σαν αρχικό σκοπό τον θάνατο του εχθρού, και του σύγχρονου Aikido, η λεγόμενη “τέχνη της ειρήνης και της αρμονίας”, που βασίζεται σε αρχές συνεργασίας, φιλίας, μη ανταγωνισμού και μη σύγκρουσης».

Είσοδος ελεύθερη.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Ημερίδα για την Ιστορία της Εκπαίδευσης στην Κρήτη

Ημερίδα, με θέμα "Ιστορία της Εκπαίδευσης στην Κρήτη", θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 13 Οκτωβρίου, στις 7 μ.μ., στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Η ημερίδα διοργανώνεται στο πλαίσιο εορτασμού των "100 χρόνων (1914 - 2014) εκπαιδευτικής μετάβασης από τη νομοθεσία της Κρητικής Πολιτείας στη νομοθεσία του Ελληνικού Κράτους" και των εγκαίνιων του νεόδμητου κτηρίου που θα στεγάσει τις διοικητικές υπηρεσίες της Β/θμιας Εκπαίδευσης Χανίων στην οδό Γκερόλα αρ. 50.

Το πρόγραμμα της ημερίδας έχει ως εξής:

Α' μέρος, 7μ.μ.

Συντονίζει η κα Δέσποινα Χρονάκη, προϊσταμένη Διοικητικών Θεμάτων.

• Χαιρετισμοί επισήμων.

• Χαιρετισμός του δ/ντή Δ.Δ.Ε. Χανίων κ. Μανούσου Μαραγκάκη.

• Εισήγηση του κοσμήτορα Παν/μίου Κρήτης Αντώνη Χουρδάκη με θέμα "Αμετάβλητη μετάβαση: Η Μέση Εκπαίδευση στη Νεοεθνεόνομη Κρήτη και το διάταγμα της 19ης Αυγούστου 1914 για τα σχολεία των Νέων Χωρών".

• "Το αρχείο του Γυμνασίου Χανίων. Από τη διάσωσή του στην ψηφιοποίησή του".

Εισηγητές: κ. Γεώργιος Καρκάνης, δ/ντής Γυμνασίου Αλικιανού και κ. Μανόλης Φραγκονικολάκης, υπεύθυνος ΚΕΠΛΗΝΕΤ.

Μουσικό διάλειμμα με Σύνολα από το

Μουσικό Σχολείο Θερίσου.

Συντονίζει η εκπ/κός Νικόλ Σουβατζή.

Β' μέρος 8 - 9μ.μ.

Συντονίζει ο κ. Μιλτιάδης Παπαγρηγοράκης, προϊστάμενος Εκπ/κών Θεμάτων.

• Πεντάλεπτες παρεμβάσεις από τα Ιστορικά Σχολεία των Χανίων.

• Γυμνάσιο Χανίων (1ο Γυμνάσιο και 1ο Λύκειο Χανίων):

"Η ιστορία του κτηρίου του 1ου Γυμνασίου και ο κοινωνικός και εθνικός ρόλος του Γυμνασίου Χανίων κατά την περίοδο 1901 - 1914".

Εισηγητές: κα Αλεξάνδρα Πατσιά, δ/ντρια 1ου Γυμνασίου και οι μαθητές Λυκείου Μ. Βουράκη και Β. Χατζηναστασίου.

Συντονιστές εκπ/κοί: Μ. Κορρέ, Ελ. Καρτωανάκη και Ν. Ξανθουδάκης.

• Γενικό Εκκλησιαστικό Λύκειο:

"Ιεροδιδασκαλείο Κρήτης: Πορεία μέσα στον χρόνο. Από την ίδρυση ως την Κρητική Πολιτεία".

Εισηγήτρια: κα Χαρίκλεια Ζαραβέλλα, εκπ/κός.

• Γυμνάσιο Βάμου:

"Ερευνούμε το χθες και οραματιζόμαστε το αύριο". Εισηγήτρια: κα Ειρήνη Καλαϊ-

Τα σχολεία της οδού Κοραή το 1947.

τζάκη, εκπ/κός.

• 2ο Γυμνάσιο Χανίων:

"Γυμνασιάρχης Εμμανουήλ Γ. Γενεράλης (1860 - 1943). Ιδρυτής του Γυμνασίου Ρεθύμνου και του 2ου Γυμνασίου Χανίων".

Εισηγητής: κ. Αντώνης Αθανασάκης, δ/ντής 2ου Γυμνασίου Χανίων.

• Δειγματικό σχέδιο εργασίας: "Ταξίδι στην

Ιστορία του Σχολείου μου". Εισηγήτριες: κα Σοφία Δασκαλάκη, δ/ντρια Γυμνασίου Βουκολιών & κα Σοφία Τριανταφύλλου, υπευθ. Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων.

Συμμετοχή του ΕΠΑ.Λ. Κισάμου με την εικονική επιχείρηση "Ον-φυσικΟν αφέψημα".

Συντονίζει η εκπ/κός Αικ. Χαντζιζάρα.

ΣΤΗΝ ΚΕΡΑ ΚΙΣΑΜΟΥ

Εκδήλωση τιμής και μνήμης για την Αντωνούσα Καστανάκη

Εκδήλωση τιμής και μνήμης για την οπλαρχηγό Αντωνούσα Καστανάκη θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή στις 11π.μ. στην Κερά Κισάμου. Στον χώρο του μνημείου θα ψαλλεί επιμνημόσυνη δέηση και θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνων και ομιλία από τον πρόεδρο του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης κ. Κωνσταντίνο Φουρναράκη.

Η εκδήλωση θα κλείσει με παραδοσιακό κέρασμα στην αίθουσα του Πολιτιστικού Συλλόγου.

Την εκδήλωση συνδιοργανώνουν ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κεράς "Η Αντωνούσα" και η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Κισάμου και τελεί υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων.

Η Αντωνούσα Καστανάκη (Κερά 1844 - Πειραιάς 1918) έλαβε μέρος στις επαναστάσεις της Κρήτης από το 1866 έως το 1879. Το 1866, σε ηλικία 22 ετών, σκότωσε τον Τούρκο Μουσά Δερβίση που επιχειρήσει να αρπάξει τα ζωντανά του πατρικού της σπιτιού. Πήρε τ' άρματά του, εγκατέλειψε το σπίτι της και ανέβηκε στα βουνά με τους άντρες αγωνιστές της Κισάμου. Αρχικά εντάχθηκε στην ομάδα του οπλαρχηγού Κωνσταντουλάκη και αργότερα στο σώμα του στρατηγού Σκαλίδη. Το 1882 κατέφυγε διωκόμενη στην ηπειρωτική Ελλάδα όπου δημιούργησε δικό της σώμα για την απελευθέρωση της Ηπείρου και της Μακεδονίας.

ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΟΧΩΡΑ

Εκδήλωση για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο

Με την ευκαιρία της επετείου συμπλήρωσης 400 χρόνων από τον θάνατο του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου και της καθιέρωσης του έτους 2014 ως έτους Θεοτοκόπουλου, η Δημοτική Αρχή του Δήμου Καντάνου - Σελίνου, ο Σύλλογος Επιστημόνων Σελίνου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κουστογεράκου "Ο Καντανολέων" και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Σούγιας συνδιοργανώνουν εκδήλωση στην Παλιόχωρα στις 12 Οκτωβρίου και ώρα 11:30π.μ. στην αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων, για να τιμηθεί ο μεγάλος ζωγράφος και να δοθεί η δυνατότητα για μια, μικρή έστω, γνωριμία με το μεγαλοφυές έργο και την πολυκύμαντη ζωή του. «Στο ταξίδι στον μαγευτικό κόσμο του "Οικουμενικού Ελληνιστή" θα μας οδηγήσει η διαπρεπής ερευνήτρια του Γκρέκο, κα Μαρία Κωνσταντουδάκη - Κιτρομπλίδου, καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και διευθύντρια του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στο ίδιο Πανεπιστήμιο», αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση.

σερφ@ρίσματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

Μαγειρέψτε και μαγέψτε!

<http://allrecipes.com>

Θεωρείται -και όχι άδικα- η ναυαρχίδα των sites μαγειρικής παγκοσμίως. Και πραγματικά, το όνομά του δεν είναι καθόλου υπερβολικό. Εδώ πρέπει να περιέχονται όντως -σεχδόν- όλες οι συνταγές μαγειρικής που υπάρχουν ανά τον κόσμο. Μπορείτε να βρείτε, ότι θέλετε να δημιουργήσετε στην κουζίνα, αλλά πολλά πολλά ακόμα πιάτα που πιθανώς να μην ξέρατε ότι υπάρχουν. Σας δίνετε η δυνατότητα να ψάξετε ανά κατηγορία, (πρωινό, επιδόρπιο, κυρίως πιάτο, ζυμαρικά, κ.λπ.) ενώ

υπάρχει και μηχανή αναζήτησης για να βρείτε το συγκεκριμένο πιάτο που ψάχνετε. Θα βρείτε ειδική κατηγορία για ό,τι τρώσιμο είναι... της εποχής, αλλά και όλες τις νέες συνταγές που ανεβαίνουν στον ιστότοπο. Ακόμα υπάρχει κατηγορία με τα πιο δημοφιλή και για σχεδόν κάθε πιάτο θα βρείτε επιπλέον χρήσιμες πληροφορίες που θα σας λύσουν τα χέρια όπως τη λίστα για το σούπερ μάρκετ που θα χρειαστείτε, για πόσα άτομα είναι η συνταγή, συνοδευτικά πιάτα που μπορείτε να συνδυάσετε και πολλά πολλά ακόμα. Ο παράδεισος της μαγειρικής στο ίντερνετ έχει διεύθυνση και σας περιμένει να τον ανακαλύψετε!

Ιστορικό και Βρετανικό

www.historytoday.com

Για όσους αγαπούν την ιστορία, και θέλουν να ενημερώνονται για διάφορα ιστορικά ζητήματα με το κύρος ενός βρετανικού περιοδικού που κυκλοφορεί από το 1951, τότε αυτός ο ιστότοπος είναι ιδανικός. Σύμφωνα με το

site ο ιδρυτής του περιοδικού ήταν ο αιγυπτιακός Brendan Bracken, υπουργός Πληροφοριών κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου, ο οποίος επίσης είχε εκδώσει και τους Financial Times, και ήταν πιστός οπαδός του Γουίνστον Τσώρτσιλ. Η αρχική ιδέα του περιοδικού ήταν να δημιουργηθεί ένα έντυπο, προσιτό για όλους, που να αφορά γνωστά και άγνωστα κομμάτια της ιστορίας. Και απ' ό,τι φαίνεται από τα χρόνια που το περιοδικό υπάρχει, μάλλον ο στόχος επετεύχθη. Δείτε το.

Για παιδιά

<http://kids.nationalgeographic.com>

Το national geographic δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις και παρουσίαση. Και τούτο επειδή για χρόνια είναι συνδεδεμένο με εκπληκτικές δουλειές, φωτογραφίες, ρεπορτάζ κ.λπ.. Η παραπάνω διεύθυνση αφορά το κομμάτι του national geographic που έχει δημιουργηθεί ειδικά για παιδιά. Και περιλαμβάνει παράξενες ειδήσεις από τον κόσμο, εκπληκτικές φωτογραφίες της άγριας ζωής και όχι μόνο και διάφορα ακόμα ενδιαφέροντα που τα μικρά σας θα αγαπήσουν στα σίγουρα. Επιπλέον ο ιστότοπος "μιλά" αγγλικά, και με απλές λέξεις εξηγεί στα παιδιά το κάθε θέμα. Ετσι το "καλό" για τα μικρά σας είναι διπλό. Και θα πλουτίζουν το λεξιλόγιό της αγγλικής και θα μαθαίνουν πολλά και ενδιαφέροντα! Ένας ιδανικός ιστότοπος για να σερφάρετε παρέα, οικογενειακά!

ΣΕ ΧΑΝΙΑ ΣΟΥΔΑ ΚΑΙ ΣΤΑΛΟ

Χειμερινές Δραστηριότητες

στις Παιδικές - Εφηβικές Βιβλιοθήκες

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων συνεχίζει και για τη χειμερινή περίοδο, στον χώρο των Παιδικών-Εφηβικών Βιβλιοθηκών του Δημοτικού Κήπου, της Δημοτικής Ενότητας Σούδας και της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Σταλού, προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά.

Εκτός από τον καθημερινό δανεισμό και τη χρήση εκπαιδευτικών επιτραπέζιων παιχνιδιών, οι μικροί μας φίλοι μπορούν να συμμετέχουν, να απασχολούνται ευχάριστα και δημιουργικά στις ποικίλες δραστηριότητες, που θα πραγματοποιούνται τις απογευματινές ώρες και τα Σαββατοκύριακα, σύμφωνα με το ωράριο λειτουργίας των Βιβλιοθηκών.

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη επίσης, στηρίζει και τα παιδιά που μένουν περιφερειακά της πόλης, με το πρόγραμμα της Κινητής Βιβλιοθήκης, που σκοπό έχει την αύξηση της αναγνωσιμότητας και την προώθηση του βιβλίου, δίνοντάς τους την ευκαιρία να δανειστούν από τη συλλογή της.

Αναλυτικό πρόγραμμα χειμερινών δραστηριοτήτων:

Δευτέρα 13 Οκτωβρίου και κάθε Δευτέρα

Εικαστικό εργαστήριο: Δημιουργούμε με...

ώρα: 6μ.μ. - 7μ.μ.
Δημιουργούμε τα δικά μας έργα τέχνης με πηλό, κάρβουνο, ύφασμα, πλαστελίνη, χαρτί...

Με τη φοιτήτρια Συμπυράκη Ανδριάννα

Για παιδιά...: ηλικίας 6-12 ετών | ελεύθερη είσοδος. Στην Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου

Πέμπτη 16 Οκτωβρίου και κάθε Πέμπτη

Από το βιβλίο στο σανίδι...!

ώρα: 6μ.μ. - 7μ.μ.

Συνδυάζουμε αρμονικά το βιβλίο, τη μουσική και το θέατρο, ανεβάζοντας τη δική μας μουσικοθεατρική παράσταση! Να είστε σίγουροι ότι μπορούμε να σταθούμε δυνατοί στο σανίδι...!

Με την εκπαιδευτικό Κατσιφαράκη Θερεσία

Για παιδιά...: ηλικίας 5-10 ετών | με προεγγραφή, ελεύθερη είσοδος.

Στην Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου.

Πέμπτη 16 Οκτωβρίου και κάθε Πέμπτη

Μαθαίνω σκάκι, ώρα: 5μ.μ. - 7μ.μ.

Στον χώρο της Παιδικής - Εφηβικής Βιβλιοθήκης Δημοτικής Ενότητας Σούδας, οι προπονητές της ΣΑΧ θα γνωρίσουν στα παιδιά το πνευματικό αυτό άθλημα και θα τα διδάξουν ορισμένα από τα μυστικά του ανεξάντλητου αυτού παιχνιδιού...!

Με τον προπονητή Βερυκάκη Μανώλη

Για παιδιά...: ηλικίας 5-12 ετών | Στην Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη Σούδας

Παρασκευή 17 Οκτωβρίου και κάθε Παρασκευή

Μαθαίνω σκάκι, ώρα: 6μ.μ. - 8μ.μ.

Στον όμορφο χώρο της Βιβλιοθήκης Σταλού Δημοτικής Ενότητας Ν. Κυδωνίας,

οι προπονητές της ΣΑΧ θα διδάξουν τα παιδιά ορισμένα από τα μυστικά του ανεξάντλητου αυτού παιχνιδιού...!

Με τον προπονητή Βερυκάκη Μανώλη

Για παιδιά...: ηλικίας 5-12 ετών | Στην Βιβλιοθήκη Σταλού

Σάββατο 18 Οκτωβρίου και κάθε Σάββατο

Ταξιδεύω μαγικά..., ώρα: 11π.μ.

Εκπαιδευτικά προγράμματα για τους μικρούς μας φίλους, που θα περιλαμβάνουν παρουσιάσεις βιβλίων, αφηγήσεις, μουσική, παιχνίδια, κατασκευές, λέσχη ανάγνωσης, για να εξερευνήσουν τον όμορφο κόσμο των Βιβλιοθηκών!

Για παιδιά...: ηλικίας 5-12 ετών | ελεύθερη είσοδος. Στην Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου.

Κυριακή 19 Οκτωβρίου και κάθε δεύτερη Κυριακή

Παραμυθοκαμώματα Κυριακής, ώρα: 10 π.μ.

Αφήγηση παραμυθιών, δημιουργική απασχόληση και διαδραστικά παιχνίδια για ξεχωριστές... Κυριακές θα ενθουσιάσουν τα παιδιά της περιοχής Σταλού κι όχι μόνο.

Για παιδιά...: ηλικίας 7-12 ετών | Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Σταλού.

Σεμινάρια στο Media Lab της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Χανίων

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων σε συνεργασία με το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Χανίων, θα πραγματοποιήσει για τους αναγνώστες της - και όχι μόνο, σεμινάρια στον χώρο του Media Lab της Βιβλιοθήκης.

Το εν λόγω έργο εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τίτλο Πράξεις "Κέντρα Διά Βίου Μάθησης - Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας" ΑΠ7 και "Κέντρα Διά Βίου Μάθησης - Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας" ΑΠ8 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα σεμινάρια θα γίνονται εκ περιτροπής, ξεκινώντας από τον μήνα Οκτώβριο.

Για περισσότερες πληροφορίες και δη-

λώσεις συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν έως τη Δευτέρα 20 Οκτωβρίου στο τηλ.: 28213 41663 (ώρες 8π.μ. - 2μ.μ.).

Διευκρινίζεται ότι για τη συμμετοχή στα σεμινάρια απαιτείται προεγγραφή, συμπλήρωση αίτησης στον χώρο της Βιβλιοθήκης και φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας, (ελάχιστος αριθμός ατόμων 12, μέγιστος 20). Θα δοθούν στους συμμετέχοντες βεβαιώσεις παρακολούθησης.

Ακολουθούν οι ενότητες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων:

- Οικονομία - Επιχειρηματικότητα: Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση (25 ώρες).
- Οικονομία - Επιχειρηματικότητα: Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα - e-επιχειρείν (25 ώρες).

- Ποιότητα ζωής - Περιβάλλον: Διαμόρφωση και διακόσμηση εσωτερικών χώρων (25 ώρες).

- Νέες Τεχνολογίες: Δημιουργία Ιστοσελίδας (50 ώρες).

- Γλώσσα και Επικοινωνία: Ισπανικά για τον τουρισμό (Α1-Α2) 25 ώρες.

- Πολιτισμός και Τέχνη: Τοπική Ιστορία (25 ώρες).

- Πολιτισμός και Τέχνη: Φωτογραφία (25 ώρες).

- Πολιτισμός και Τέχνη: Εικαστικό Εργαστήριο (50 ώρες)

- Πολιτισμός και Τέχνη: Εργαστήριο μουσικής (50 ώρες).

- Πολιτισμός και Τέχνη: Εργαστήριο δημιουργίας Βίντεο (50 ώρες).

ΣΤΙΣ "CINE-ΙΣΤΟΡΙΕΣ 2014"

Κινηματογραφικές συναντήσεις τέχνης και επιστήμης

Το 2ο Πανόραμα Κινηματογράφου και άλλων τεχνών με τίτλο "Cine-Ιστορίες 2014" θα πραγματοποιηθεί στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων από τις 17 έως τις 19 Οκτωβρίου, από την Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης και την "Πυξίδα της Πόλης".

Το Πανόραμα άνοιξε τα πανιά του το 2013 σε μια δύσκολη συγκυρία αλλά παράλληλα σε μια στιγμή που φαίνεται ότι όλοι ζητάμε στοιχεία δημιουργικότητας αλλά και προοπτικής μέσα από τον πολιτισμό. Το πανόραμα αποτέλεσε και αποτελεί ουσιαστικά συνάντηση τεχνών με επίκεντρο τον Κινηματογράφο.

Σ' αυτή τη δεύτερη χρονιά του το πανόραμα έχει θέμα "Τέχνη και Επιστήμη".

Ταινίες που αναδεικνύουν τη συνάντηση τέχνης και επιστήμης αλλά και σημαντικοί επιστήμονες οι οποίοι δουλεύουν στη βάση της συνάντησης των τεχνών θα αποτελέσουν το επίκεντρο αυτής της 3ήμερης συνάντησης.

- Τέσσερις ταινίες μυθοπλασίας (Ο Ξεχωριστός Γουίλ Χάντινγκ, Το δωμάτιο του Fermat, Proof, η) και τέσσερα ντοκιμαντέρ με ό,τι πιο σύγχρονο απασχολεί την επιστημονική έρευνα (Η επιστήμη της αναδημιουργίας, Ντόπινγκ εγκεφάλου, Μυστήρια της σκοτεινής ύλης, Ονειρα με το DNA) με την συνεργασία του κέντρου έρευνας και επιστήμης CAID και του ομότιτλου φεστιβάλ συνθέτουν ένα διήμερο κινηματογραφικό πρόγραμμα με αμείωτο ενδιαφέρον.

- Ο μαθηματικός - συγγραφέας Τεύκρος Μιχαηλίδης, ο διευθυντής των Πανεπιστημιακών Εκδόσεων Κρήτης Στέφανος Τραχανάς, ο καθηγητής δημοσιογραφίας Αντώνης Σκαμνάκης είναι μερικοί από τους προσκεκλημένους μας οι οποίοι μεταξύ άλλων θα μοιραστούν τις σκέψεις τους μαζί μας σε μια συνάντηση για την "Τέχνη και την Επιστήμη" το Σάββατο 18 Οκτωβρίου από τις 10:30 το πρωί. Αφορμή για τη συζήτησή

μας τα τελευταία βιβλία του Τεύκρου Μιχαηλίδη, "Μιλώντας στην Άννα για τα Μαθηματικά" και του Στέφανου Τραχανά, "Το Φάντασμα της Όπερας".

- Ο Θανάσης Κωνσταντόπουλος, πρόεδρος του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τε-

χνολογικής Ανάπτυξης παρουσιάζει επίκαιρα ερευνητικά θέματα πλαισιωμένα με ζωντανή μουσική από ένα από τα δυναμικότερα Blues-Rock group της Ευρώπης, τους "Νίκος Ντουνούσης και οι Backbone" και αναρωτιέται μαζί μας "Πόσα πιάνει η επιστήμη στην πιάτσα";

Την Κυριακή 19 Οκτωβρίου στις 7:30 το απόγευμα:

- Η συγγραφέας Τασία Βενέτη θα είναι μαζί μας στο 2ο Πανόραμα cine-Istories 2014 και την Κυριακή 19 Οκτωβρίου στις 11 το πρωί καλεί τους φίλους της στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων σε μια συνάντηση - συζήτηση με αφορμή το βιβλίο της "Του Χιονιού".

- 2x / Ένας μαθηματικός (ο Σπύρος Ζερβουδάκης) και ένας φυσικός (ο Μιχάλης Καλαϊτζάκης) μας ταξιδεύουν στη σχέση των φωτογραφιών τους με την επιστήμη τους.

Μια ιδιαίτερη παρουσίαση την Κυριακή 19 Οκτωβρίου στις 12:30μ..

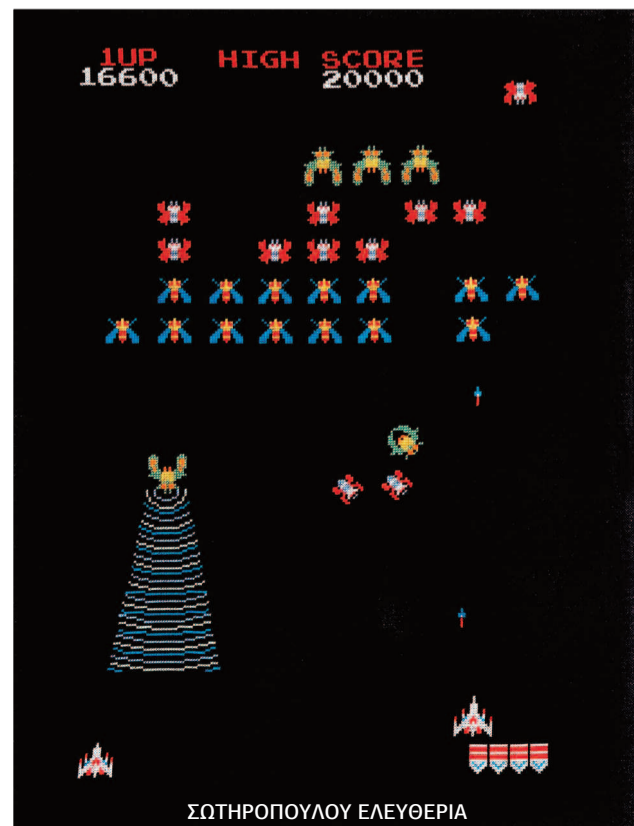
- Παράλληλα οι μαθητές των Χανίων, στο πλαίσιο του πανοράματος και της δράσης cine-μαθήματα για 5 ημέρες θα μπορούν να δουν ταινίες με ελεύθερη είσοδο και προαιρετικό κοινωνικό εισιτήριο για τις κοινωνικές δομές των Χανίων.

Δράση στην οποία την προηγούμενη χρονιά συμμετείχαν 4000 μαθητές και συγκέντρωσε 3 τόνους τρόφιμα τα οποία μοιράστηκαν σε 9 κοινωνικές δομές.

- Τέλος μια έκθεση βιβλίου με τίτλους που τα τελευταία χρόνια έρχονται να γεφυρώσουν τα πεδία της επιστήμης, της τέχνης και το ευρύ κοινό θα φιλοξενηθεί στο πλαίσιο του πανοράματος.

Το πανόραμα διοργανώνει η Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης και η "Πυξίδα της Πόλης" με την συνεργασία του Πνευματικού Κέντρου Χανίων, της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, των Δήμων Χανίων και Πλατανιά, του Μ.Α.Ι.Χ., καθώς και μιας μεγάλης ομάδας φορέων αλλά και ανθρώπων του Κινηματογράφου όπως το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους, το Φεστιβάλ Επιστημονικών Ταινιών - Caïd, η Ενωση Ελληνικού Ντοκιμαντέρ, το Κινηματογραφικό Εργαστήριο Χανίων, η δράση safari internet, το Νεανικό Πλάνο.

Αναλυτικά πληροφορίες για το πρόγραμμα του 2ου Πανοράματος Κινηματογράφου και άλλων Τεχνών - cine-Istories 2014 - στη διεύθυνση: <http://cine-istories2014.blogspot.gr/>

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΡΟΚΚΟ

"Η Σιγή των Οπλων"

Ομαδική έκθεση σύγχρονης τέχνης "Η Σιγή των Οπλων" εγκαινιάζεται σήμερα Σάββατο στις 8:30μ.μ. στον βενετσιάνικο ναό του Αγίου Ρόκκου, στη Σπλάντζια. Συμμετέχουν 20 Έλληνες και διεθνείς εικαστικοί δημιουργοί.

«Μέσα στις προθέσεις της έκθεσης "Η Σιγή των Οπλων" είναι να παρουσιαστεί εικαστικά η αμφίσημη χρήση του όπλου από την αμυντική του θεώρηση έως την επιθετική του διαπραγμάτευση. Στην έκθεση παρουσιάζονται εικαστικά σχόλια στην κυριαρχική συνείδηση του ανθρώπου που τον οδήγησε στην ανάγκη της προστασίας του όχι πια από τα επιθετικά ζώα του περιβάλλοντός του αλλά από τον ίδιο τον συνάνθρωπό του.

Ιδιαίτερες προεκτάσεις διαφαίνονται από την παρουσίαση του θέματος κάτω από τη στέγη ενός πρώην ναού (Άγιος Ρόκκος) δόγματος με κυρίαρχη θρησκευτική αντίληψη: "Ειρήνη πάσι!".

Επιμέλεια: Θανάσης Μουτσόπουλος και Ιωάννης Ν. Αρχοντάκης.

Συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: Αναστασάκης Γιώργος, Gilding Roger, Δουκουμετζάκης Μιχάλης, Κλουβιδάκης Γιάννης, Knaut Manuella-Karin, Komodikis Alex, Κουλιέρης Μιχάλης, Κουτρομπάκης Γιώργος, Λεούση Επιστήμη, Λυμπουρίδης Βαγγέλης, Μαγκανώτης Αλέξανδρος, Μαλάμου Θεοδώρα, Μαρκαντωνάκης Π. Γιάννης, Μεράντζας Δημήτρης, Μποβιάτσου Λαμπρινή, Debombourg Baptiste,

Παυλοπούλου Ελένη, Πουλαντζά Νατάσα, Σπανάκης Κώστας, Σταματίου Κωνσταντίνος, Στοϊδης Αρις, Σωτηροπούλου Ελευθερία, Τσάμης Χρήστος και Τσεριώνης Γιώργος.

Η έκθεση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος "ΧΑΝΙΑRT 2014 - Εικαστικές Διαδρομές στον Νομό Χανίων" που διοργανώνουν η Περιφέρεια Κρήτης, η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, η 28η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης - Ελαιουργείων.

Θα διαρκέσει μέχρι τις 30 Οκτωβρίου και θα είναι ανοικτά Τρίτη, Πέμπτη και Σάββατο 8 - 10 μ.μ.

Είσοδος ελεύθερη.

ΜΑΝΩΛΗΣ
ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ

είναι μια καθημερινή συνήθεια σχεδόν για όλους μας. Την κληρονομήσαμε από τους παππούδες και τους πατεράδες μας και τη συνεχίζουμε. Γιατί ποιος δεν πάει έστω μια φορά κάθε δύο-τρεις μέρες σε ένα περίπτερο. Άλλος για τα τσιγάρα, άλλος για την εφημερίδα, για μια ματιά στα παγωτά, για ένα εισιτήριο λεωφορείου και πίσω από το μικρό παραθυράκι ένας άνθρωπος... Πότε χαμογελαστός και ευδιάθετος, πότε στις μαύρες του. Όπως όλοι. Τα περίπτερα είναι συνδεδεμένα με την ελληνική νοοτροπία και κουλτούρα και τα συναντάς σχεδόν παντού. Από το πιο κεντρικό σημείο μέχρι και σε απομακρυσμένες συνοικίες. Μια περιήγηση σε ορισμένα από τα παλιότερα περίπτερα, στους ανθρώπους τους και στις αφηγήσεις τους στις σημερινές "διαδρομές".

Τα περίπτερα του χθες και του σήμερα

Αν πουλήσεις 100 πακέτα τσιγάρα το καθαρό κέρδος που βγάζεις είναι 2 ευρώ μας τονίζει ο κ. Δ. Μανιουδάκης που έχει το περίπτερο στη Χαλέπα.

Κέντρο Πληροφοριών αηλιά και ψυχολογικής στήριξης!

«Κοίτα ο περιπετεράς λειτουργεί και ως ψυχολόγος. Ξέρω πολλά προβλήματα των ανθρώπων γύρω, γύρω! Αν σου πάρει τον αέρα ο άνθρωπος της γειτονιάς αρχίζει και σου λέει για τους πολιτικούς και τι του κάνουν, τα οικογενειακά του, τα προβλήματά του, την καθημερινότητά του. Και σε όλα πρέπει να έχεις μια απάντηση» είναι τα λόγια του Δημήτρη Μανιουδάκη.

Εδώ και 10 μήνες διαχειρίζεται το περίπτερο στην Ευαγγελίστρια στη Χαλέπα. Από νωρίς το πρωί ως αργά το μεσημέρι και στη συνέχεια ως αργά το βράδυ. «Αν πουλήσεις 100 πακέτα τσιγάρα το κέρδος σου είναι 2 ευρώ, γιατί 2% είναι το ποσοστό σου. Δουλεύεις πλέον για το μεροκάματο γιατί και τα ποσοστά έχουν πέσει και ο κόσμος δεν έχει λεφτά να πάρει πολλά πράγματα. Το σχολείο τελειώνει και βλέπεις οι μαμάδες να περνάνε από απέναντι γιατί τα παιδιά όπως και να το κάνεις θα δουν κάτι και θα το ζητήσουν» μας λέει καθώς τον συναντάμε στο τέλος της βάρδιας του.

ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑΡΑΚΙΑ

Όταν έχεις επαφή με τον κόσμο τόσο στενή, είσαι μάρτυρας και σε πολλά ευτράπελα γεγονότα. «Το Πάσχα μου ζήτησαν καλαμαράκια κατεψυγμένα! Προχθές πάλι ήλθε μια γυναίκα που δεν ήξερε τι τσιγάρα θέλει. Μπήκε μέσα στο περίπτερο χωρίς να ρωτήσει, τα πήρε, άφησε τα λεφτά και έφυγε. Προχθές πάλι έρχεται ένας άλλος τύπος και μου λέει ότι θέλει ένα μαύρο κάμελ. Του βγάζω το πακέτο τα τσιγάρα και μου λέει «τι είναι αυτό ρε φίλε δεν καπνίζω, δώσε μου ένα μαύρο κάμελ να βάψω τα παπούτσια μου!». Συμβαίνουν αυτά» διηγείται ο κ. Μανιουδάκης.

Η δουλειά του περιπετερά δεν είναι ποτέ μοναχική... δεν είναι όμως και άνετη. «Το να βρίσκεσαι συνέχεια σε ένα χώρο 1x1 είναι λίγο φορτικό, κάπου νιώθεις εγκλωβισμένος.

Βγαίνεις βέβαια έξω, αλλά δεν μπορείς να πας ούτε 10 μέτρα πιο μακριά από το περίπτερο. Είσαι σαν τον σκύλο του δεμένου. Αν φύγεις, μπορεί να ζημιωθείς. Βέβαια εδώ η γειτονιά είναι πολύ καλή. Σπάνια έχουμε κλοπές. Το περίπτερο είναι συνδεδεμένο με τη Χαλέπα. Είμαι 35 χρονών και το θυμάμαι από παιδί» καταλήγει.

«Πλέον τα περίπτερα έχουν τα πάντα ή σχεδόν τα πάντα» τονίζει η Χριστίνα Στεφανάτου στο περίπτερο της οδού Σελίνου στη Νέα Χώρα.

Από το 2009 ιδιοκτήτης ενός εκ των παλαιότερων συνοικιακών περιπετέρων της πόλης -αυτό στη δικάλα της Νέας Χώρας- οδ. Σελίνου και Μητρ. Κυρίλλου, η κα Χριστίνα Στεφανάτου και ο σύζυγός της Βαρθής Πολιουδόβαρδας.

«Επικερδή επιχείρηση; Δεν θα την έλεγα. Έχει το καλό το περίπτερο ότι ο πελάτης ψωνίζει και φεύγει σε χρόνο μηδέν. Δεν χρειάζεται να μπει μέσα όπως γίνεται στα μαγαζιά. Μπορεί να βρισκείται μέσα στο αμάξι του και να ζητήσει τα τσιγάρα ή ένα μπουκάλι νερό και να το πάρει άμεσα» μας εξηγεί η κα Στεφανάτου. Και πράγματι όση ώρα μιλάμε έχουν περάσει δύο άτομα με μηχανάκια, ένας με ποδήλατο και ένας ακόμα με αυτοκίνητο. Έχουν ζητήσει ό,τι

Δίπλα στη συνοικία

θέλουν και το έχουν πάρει στο χέρι.

Το ανοικτό έχει βέβαια και τα άσχημα του. «Έχουμε πολλές ζημιές, θα σου συμβεί πολλές φορές ο αέρας να σου πετάξει κάποια πράγματά σου στον δρόμο και να γίνουν άχρηστα. Ή να έχεις απώλειες από μικροκλοπές» λέει ο κ. Πολιουδόβαρδας.

Παλιότερα το περίπτερο ήταν για όσους ήθελαν τα τσιγάρα τους, μια σοκολάτα, ένα ξυραφάκι... απλά πράγματα. Πλέον λειτουργούν περισσότερο ως μίνι μάρκετ, αφού έχουν σχεδόν τα πάντα. Από είδη τροφίμων μέχρι και ζωοτροφές. Ο κόσμος έχει μάθει ότι στα περίπτερα μπορεί να βρει τα πάντα ή σχεδόν τα πάντα.

«Τα πάντα όλα έχουμε, ό,τι μας ζητάνε. Επειδή λειτουργούμε και 24 ώρες πρέπει να έχουμε και κάποια είδη μίνι μάρκετ. Βέβαια έχουν φτάσει στο σημείο να μας ζητάνε και αλεύρι, λάδι ή φάρμακα που φυσικά δεν έχουμε πέρα από το "ντεπόν" που επιτρέπεται» τονίζει η κα Στεφανάτου.

ΕΧΕΙ ΜΕΙΩΘΕΙ ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ

Στα χρόνια που δραστηριοποιείται σε

αυτό το επάγγελμα δεν έχει μπορεί να ξεχάσει μια ένοπλη ληστεία πριν από δύο χρόνια. «Αυτό ήταν και το μοναδικό άσχημο συμβάν. Ευτυχώς δεν είχαμε τα χειρότερα, γιατί τα υλικά αναπληρώνονται, ο άνθρωπος όμως όχι» λέει η ιδιοκτήτρια. Η κρίση δεν θα μπορούσε παρά να πλήξει και τα περίπτερα. Μπορεί ο Έλληνας το φαγητό και το...τσιγάρο να μην τα κόβει εύκολα αλλά στα υπόλοιπα οι περιεκτικές είναι μεγάλες.

«Για μας έχει μειωθεί και το ποσοστό κέρδους και αυτό είναι το σημαντικότερο. Δηλαδή στα τσιγάρα είχαμε ένα κέρδος 8-8,5% και έχει πέσει στο 2,5%, στις κάρτες για το τηλέφωνο είχαμε 12-13% κέρδος και τώρα έχει πέσει στο 3% και μόνο κάποιες χρονοκάρτες μας δίνουν 7%. Για αυτό και τα περίπτερα έχουν μετατραπεί σε μίνι μάρκετ γιατί διαφορετικά δεν μπορούν να δουλέψουν» μας λέει ο κ. Πολιουδόβαρδας. Ακόμα και όταν πηγαίνει στα περίπτερα, πολύς κόσμος είναι μετρημένος στα έξοδά του. Οι περιπετεράδες θυμούνται αρκετοί πελάτες να φεύγουν με τσάντα για τα προϊόντα που αγόραζαν και τώρα να παίρνουν μόνο τα τσιγάρα τους. Παρόλα αυτά το περίπτερο διατηρώντας το συνοικιακό του χαρακτήρα, έχει τη στήριξη των κατοίκων της περιοχής.

Από μπριγιαντίνη μέχρι...

Ο Γιώργος Σουλειμάν κατάγεται από τη Συρία. Ηρθε στην Ελλάδα πριν από 25 χρόνια, δούλεψε, δημιούργησε οικογένεια, ενώ κατάφερε πριν από 13 χρόνια να αγοράσει το περίπτερο. Ο Γιώργος μίλησε στις «διαδρομές» για την ιστορία του περιπτέρου του τονίζοντας ότι «το αγόρασα πριν από 13 χρόνια, από μία γυναίκα, η οποία το είχε 20 χρόνια, ενώ δεν γνωρίζω αν προϋπήρχε άλλος ιδιοκτήτης πριν από αυτή. Φυσιολογικά θα υπήρχε. Αρα το περίπτερο είναι πολύ παλιό». Ο κ. Σουλειμάν τόνισε επίσης ότι «όταν άνοιξα το περίπτερο για πρώτη φορά δεν μπορούσα να μπω μέσα. Ήταν γεμάτο από παλιά εμπορεύματα, τα οποία είχαν μείνει απούλητα. Αναπήρες με φυτίλι, μπριγιαντίνη και λακ για τα μαλλιά, φουρκέτες τσιμιπιάκια, βελόνες, καρφίτσες, μπαχαρικά κ.Α.. Πολλά από αυτά τα κράτησα σαν ενθύμιο».

ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ...

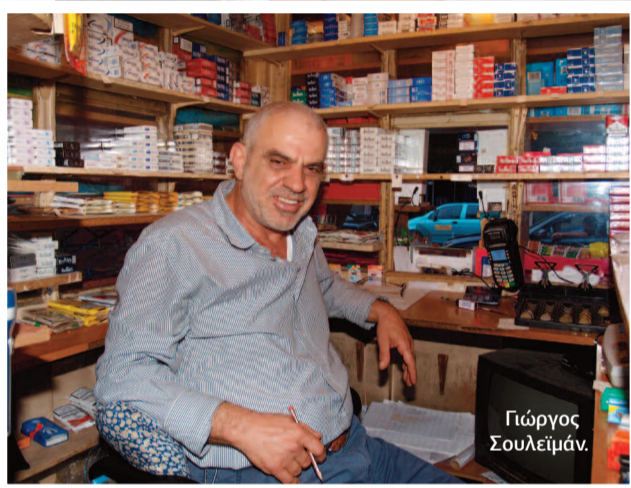
«Υπάρχουν ακόμα πελάτες που έρχονται να αγοράσουν κάποια συγκεκριμένα προϊόντα, που αν και μπορούν να τα προμηθευτούν και από άλλα καταστήματα, έχουν μάθει να τα αγοράζουν από τα περίπτερα. Χαρακτηριστικά να αναφέρω τα ξυραφάκια, και την γνωστή κρέμα ξυρίσματος. Αν και είναι λίγοι αυτοί που τα παίρνουν αυτά, εγώ εξακολουθώ να τα φέρνω στο περίπτερο μου. Έχω σκοπό σύντομα, με κάποιες διορθωτικές αλλαγές, κάποιο φρεσκάρισμα, να του δώσω και πάλι την εικόνα του κλασικού παραδοσιακού περιπτέρου...».

ΠΑΛΙΑ ΗΤΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑ

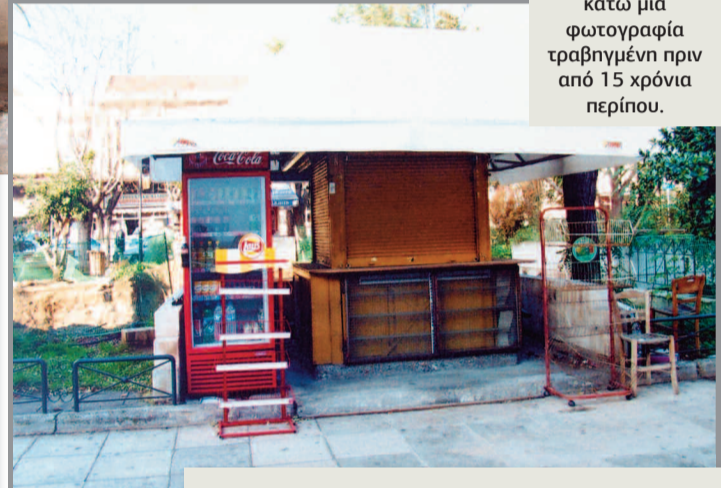
«Οι περιπτεράδες τα παλιά χρόνια, είχαν περισσότερη δουλειά, ενώ υπήρχε και επικοινωνία με τον κόσμο, γνώριζαν τους πελάτες με τα ονόματα τους. Ο περισσότερος κόσμος που ερχόταν στο περίπτερο να αγοράσει, ήταν ευδιάθετοι, χαρούμενοι, ευγενικοί, γενικά ήταν ευχαριστημένοι από την ζωή τους. Σιγά-σιγά με την πάροδο των χρόνων η ψυχολογία των πελατών άλλαξε. Ειδικά τα τελευταία 3 χρόνια με την οικονομική κρίση, επηρέασε την ψυχολογία των ανθρώπων. Τους βλέπεις αγχωμένους, με νευρά, λιγομίλητους. Τέλος πάντων, η δουλειά μου μ' αρέσει, παρά τις δυσκολίες, τα διάφορα προβλήματα και τις πολλές εργατώρες».

Πάνω, το περίπτερο όπως είναι σήμερα και κάτω μια φωτογραφία τραβηγμένη πριν από 15 χρόνια περίπου.

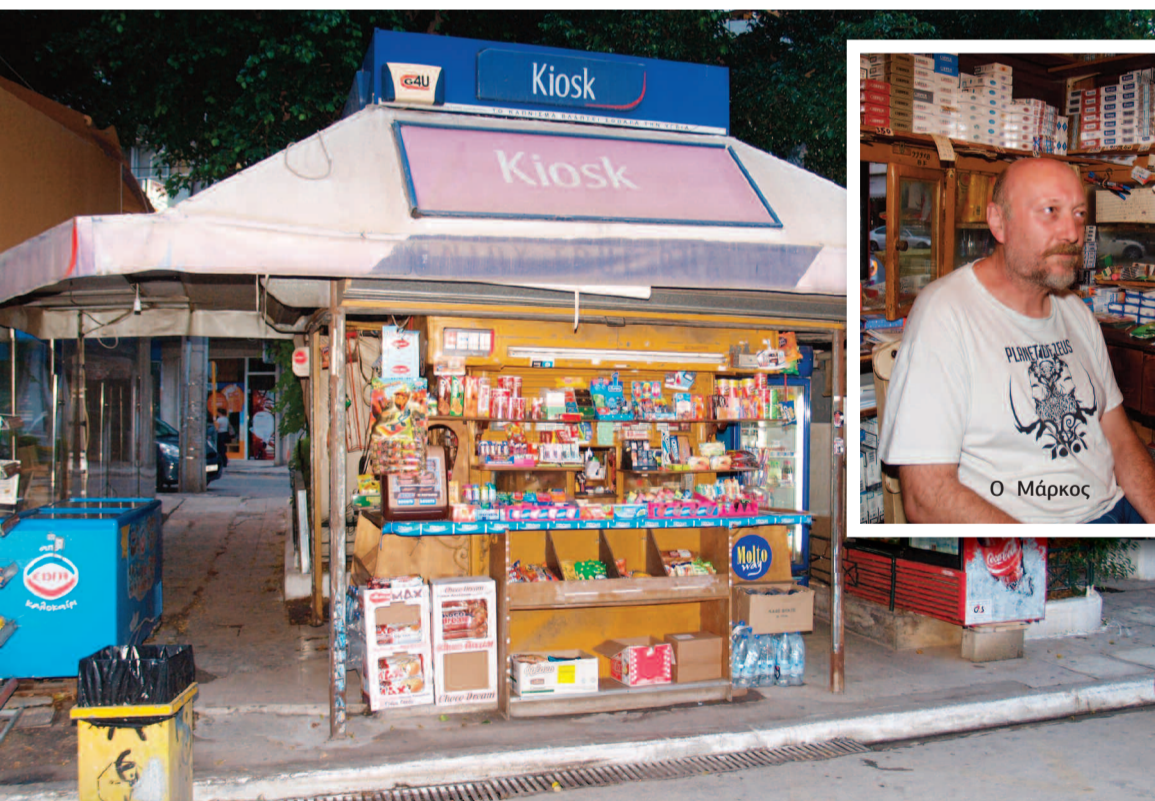

Γιώργος Σουλειμάν.

Σύντομη ιστορία

Τα περίπτερα εμφανίστηκαν αμέσως μετά την ίδρυση του Ελληνικού κράτους στο Ναύπλιο και λίγα αργότερα εμφανίστηκαν στην Αθήνα, ενώ αρχικά ήταν μικρά καπνοπωλεία. Τα πρώτα περίπτερα στήθηκαν στη χώρα μας τη δεκαετία του 1910. Ήταν μία προσφορά της πολιτείας προς τους ανήλικους Πολέμου καθώς δεν υπήρχε η οικονομική δυνατότητα να δοθούν σε αυτούς κανονικές συντάξεις. Ετσι εν είδει παροχής πήραν ως "προίκα" ο καθένας από ένα περίπτερο. Ξεκίνησε δειλά - δειλά ως ένας μικρός εσωτερικός χώρος με ελάχιστα είδη όπως τσιγάρα και μερικά ψιλικά, καρφίτσες, μπαχαρικά, καραμέλες (τις περίφημες τότε τσάρλεστον), τσίχλες κ.ά.. Με την πάροδο του χρόνου το περίπτερο εξελίχθηκε ενώ από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον εμφύλιο εντάχθηκαν και άλλοι ανάηροι ως ιδιοκτήτες και από τη δεκαετία του '50 και ύστερα το περίπτερο πήρε τη μορφή που βλέπουμε σήμερα με τα προϊόντα να αυξάνονται συνεχώς, όπως προστάζουν οι ανάγκες κάθε μεγαλούπολης, κυρίως όταν η αγορά κλείσει το βράδυ.

Ο Μάρκος

Ενα ακόμα κλασικό περίπτερο της πόλης μας.

Πολλές ώρες σε ένα κλειστό χώρο

Ο Μάρκος δουλεύει υπάλληλος 15 χρόνια. Όπως σημειώνει «το συγκεκριμένο περίπτερο είναι από τα παλιά που υπάρχουν στα Χανιά. Εκτός από τα ψυγεία και τ' άλλα σύγχρονα αντικείμενα που έχουμε τοποθετήσει για να εξυπηρετούμε τους πελάτες μας, σε γενικές γραμμές έχει το "άρωμα" του κλασικού μέσα-έξω. Αρκετές φορές έχουν πλησιάσει τον ιδιοκτήτη κάποιες εταιρείες και του πρότειναν, στη θέση του να τοποθετήσουν κάποιο σύγχρονο περίπτερο. Όμως ο ιδιοκτήτης του, δεν θέλει να το "χαλάσει", το προτιμάει

έτσι όπως είναι. Συμφωνώ και εγώ μαζί του, γιατί οτιδήποτε είναι παραδοσιακό θα πρέπει να διατηρείται και να μην καταστρέφεται».

ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

«Εκτός από τα τσιγάρα και τον καπνό, ο κόσμος αγοράζει συνήθως τσίχλες, νερό, αναψυκτικά, κάρτες, έντυπα, ζαχαρώδη προϊόντα, μπισκότα, χυμούς, παγωτά το καλοκαίρι κ.ά.. Παλιά όμως τα περίπτερα πουλούσαν και άλλα είδη, όπως κρέμες ξυρίσματος, τσιμιπιάκια και φουρκέτες

για τα μαλλιά, ξυραφάκια, σαπούνια, μπαχαρικά και πολλά ακόμα είδη, που όμως με την εμφάνιση μικρών μίνι μάρκετ και μεγάλων αλυσίδων καταστημάτων, οι συνήθειες του καταναλωτή άλλαξαν, και πλέον αυτά τα είδη δύσκολα θα τα βρει κάποιος σε ένα κλασικό περίπτερο. Η δουλειά του περιπτερά είναι δύσκολη, από την άποψη ότι είμαστε πολλές ώρες κλεισμένοι μέσα σ' ένα πολύ μικρό χώρο

Όμως είναι και ενδιαφέρουσα, γιατί ερχόμαστε καθημερινά σε επαφή με τον κόσμο».

Το κλασικό γνωστό ξυραφάκι και ο αναπήρας με το φυτίλι και την τσακμακόπετρα θυμίζουν άλλες εποχές...

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

«Δεν πιστεύω στο πολιτικό τραγούδι και βαριέμαι τη στρατευμένη τέχνη», εξομολογείται στις «διαδρομές» ο τραγουδοποιός Στάθης Δρογώσης. Ωστόσο, υποστηρίζει ότι «η πολιτική είναι ακόμα ζωντανή», πιστεύει ότι η πολιτική ένταξη είναι ο μόνος τρόπος για να υπάρξει μια «δημοκρατική ανατροπή» και δηλώνει μη μετανιωμένος για την ανάμειξή του στα αυτοδιοικητικά του Δήμου Αθηναίων με την «Ανοιχτή Πόλη» και την ένταξή του στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

ΣΤΑΘΗΣ ΔΡΟΓΩΣΗΣ:

«Η πολιτική είναι ακόμα ζωντανή»

Οι «διαδρομές» επικοινωνήσαν με τον Στάθη Δρογώση λίγο πριν ανέβει στη σκηνή του Φεστιβάλ της Νεολαίας ΣΥΡΙΖΑ στα Χανιά και μίλησαν μαζί του για το αποτύπωμα της κρίσης στην κοινωνία και το τραγούδι, τη μετανάστευση των νέων, αλλά και την προσπάθεια του Κοινωνικού Ωδείου στην Αθήνα που παντρεύει τη μουσική με την κοινωνική αλληλεγγύη...

Ερχεσαι στα Χανιά για μια συναυλία σε μια συγκυρία που «μυρίζει» εκλογές και σε μια κοινωνία που μοιάζει εξουθενωμένη. Πώς έχεις βιώσει εσύ τα χρόνια της κρίσης;

Προσωπικά ζούσα σε συνθήκες κρίσης και πριν την κρίση, με την έννοια ότι είναι δύσκολο να ζήσει κάποιος άνθρωπος μόνο από τη μουσική. Κανένας φίλος μουσικός δεν είχε πολλά χρήματα. Παρόλα αυτά ακόμα και αν θεωρήσουμε ότι ήμασταν προετοιμασμένοι ως μαθημένοι με τα λίγα, η συνολική δυστυχία των γύρω μας έχει χτυπήσει κι εμάς ψυχολογικά. Πάντως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι δεν ήταν παράδεισος η Ελλάδα πριν την κρίση.

Και τότε υπήρχαν άνεργοι, φτωχοί και άστεγοι. Η αλήθεια όμως είναι ότι σε αυτά τα 4 χρόνια διπλασιάστηκαν τα ποσοστά αυτών των φαινομένων.

Πού νομίζεις ότι οδηγεί αυτή η κατάσταση;

Είναι ανάλογα την οπτική γωνία. Αν εστιάσουμε μόνο στην Ελλάδα είναι διαφορετικά τα συμπεράσματα που θα βγάλουμε σε σύγκριση με το αν εστιάσουμε στην Ευρώπη ή σε όλο τον κόσμο. Κι αυτό διότι η κρίση στην Ελλάδα έχει μεν τα δικά της χαρακτηριστικά αλλά δεν είναι ξεκομμένη από τα όσα συμβαίνουν έξω. Μια πολύ απλοϊκή αφήγηση είναι να πούμε ότι η κρίση το 2008 στην Αμερική έφτασε και σε εμάς. Όμως δεν είμαι τόσο δυνατός πολιτικός επιστήμονας για να σας εξηγήσω πώς γίνεται αυτό. Αυτό πάντως που μπορώ να πω, είναι ότι η πολιτική είναι ακόμα ζωντανή κι ότι η αφήγηση που λέει ότι νομοτελειακά γίνονται κάποια πράγματα δεν ισχύει. Αν ο κόσμος αντέξει και θέλει μια άλλη διαδρομή και πορεία είναι σε θέση να το πετύχει, ακόμα και με αυτούς τους αδύνατους δημοκρατικούς θεσμούς, που είναι πάντως πιο δυνατοί στη Δύση από άλλες γωνιές του κόσμου...

Ως καλλιτέχνης αισθάνεσαι ότι έχει μια μεγαλύτερη ευθύνη για να αλλάξει η κατάσταση γύρω μας;

Οι καλλιτέχνες να ξέρεις είμαστε αμόρφωτοι, έχουμε μια επαφή με τα πράγματα κατά βάση ενστικτώδη και αποσπασματική και ο δημόσιος λόγος μας συχνά είναι αστείος...

Σε ρωτώ γιατί η επιρροή που ασκεί ένας καλλιτέχνης μέσα από τη δουλειά του είναι μεγαλύτερη από ένα απλό πολίτη. Ο λόγος σας περνάει πιο εύκολα...

Εγώ δεν θέλω μέσα από το μικρόφωνο να περνάω τα δικά μου. Αυτό που κάνω όταν κάποιος μου δίνει το μικρόφωνο είναι να μεταφέρω απόψεις κάποιων που δεν μπορούν να τα πούνε. Από την άλλη, δεν πιστεύω στο πολιτικό τραγούδι και βαριέμαι τη στρατευμένη τέχνη.

Επίσης, μου έχει κοστίσει προσωπικά η πολιτικοποίησή μου εκτός δουλειάς γιατί είναι λογικό να έχει καχυποψία ο κόσμος. Ξέρεις μερικές φορές ο κόσμος θέλει να ακούσει απλώς ένα τραγούδι. Δεν θέλει να του δώσεις μια ολόκληρη κοσμοθεωρία ή να του κάνεις κήρυγμα μέσα από ένα cd. Ζω πάντως μέσα σ' αυτή την αντίφαση τώρα και 4-5 χρόνια, αλλά δεν το έχω μετανιώσει που εντάχθηκα σε έναν πολιτικό σχηματισμό και είμαι μέλος του ΣΥΡΙΖΑ και δημοτικός σύμβουλος στον Δήμο Αθηναίων.

Το πέρασμα από την ελευθερία που έχει κάποιος που γράφει τραγούδια στο να βρεθεί μέσα σε μια πολιτική ομάδα που πρέπει να λειτουργήσει συλλογικά δεν έχει κάποιο κόστος; Τι ήταν αυτό που βάρυνε σε αυτή την απόφαση;

Βρέθηκα εκεί ακολουθώντας το ένστικτό μου. Κι εγώ πιστεύω ότι τα κόμματα λειτουργούν προβληματικά στην Ελλάδα και ότι είναι και μέρος του προβλήματος. Η κομματοκρατία ήταν κάτι απεχθές κι έδειχνε την απόλυτη διάβρωση της κοινωνίας. Από την άλλη, όμως, δεν υπάρχει άλλος τρόπος στη δημοκρατία για να αλλάξει η κατάσταση. Χρειάζεται μια δημοκρατική ανατροπή. Γι' αυτό σε κάποια φάση αποφάσισα να κάνω το βήμα και ανταποκριθήκα στην

Photo: Κατερίνα Μαρτιανού

«Μου έχει κοστίσει προσωπικά η πολιτικοποίησή μου εκτός δουλειάς γιατί είναι λογικό να έχει καχυποψία ο κόσμος. Ξέρεις μερικές φορές ο κόσμος θέλει να ακούσει απλώς ένα τραγούδι. Δεν θέλει να του δώσεις μια ολόκληρη κοσμοθεωρία ή να του κάνεις κήρυγμα μέσα από ένα cd»

πρόταση που μου έκαναν να βοηθήσω. Μπήκα μέσα σε αυτό με πολύ κριτική διάθεση που την έχω ακόμα, αλλά νομίζω ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μόνο κόμμα που θα μπορούσε να με ανεχθεί και θα το άντεχα κι εγώ. Κι αυτό γιατί πράγματι λειτουργεί πολύ δημοκρατικά.

Σίγουρα πάντως έπαιξε ρόλο και η συγκυρία...

Κοίταξε ή θα καθόμαστε σαν γέροι του μάπετ σόου να σχολιάζουμε χωρίς να ρισκάρουμε τίποτα για να τα έχουμε καλά με όλους ή θα βοηθήσουμε έναν πολιτικό σχηματισμό για να αλλάξει η κατάσταση. Η ζωή είναι μικρή, πρέπει να κάνουμε κάτι...

Ηρθες στα Χανιά για να παίξεις σε ένα φεστιβάλ νέων. Πολλοί νέοι φεύγουν τα τελευταία χρόνια έξω. Πώς το βλέπεις αυτό;

Επειδή έχω ένα παιδί, ξέρω ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερη φρίκη από το να νιώσεις ότι δεν μπορείς να δώσεις τίποτα στο παιδί σου. Εγώ δεν το έχω νιώσει ακόμα αλλά πολύς κόσμος το έχει ζήσει αυτό. Πρέπει να πούμε, επίσης, ότι φεύγουν άνθρωποι μορφωμένοι που μορφώθηκαν σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που κάποιοι εδώ το κατασκευοφαντούν αλλά φαίνεται ότι οι Γερμανοί και οι άλλες χώρες το εκτιμούν και το αξιοποιούν. Μιλάμε για μια καταστροφή καθώς την όποια επένδυση έκανε η Ελλάδα στην Παιδεία την καρπώνονται άλλοι. Από την άλλη τι να πεις σε έναν άνθρωπο που φεύγει; Μην φύγεις; Να κάτσει να κάνει τι; Δεν υπάρχει ούτε κοινωνικό κράτος ούτε και δουλειές. Η ανεργία είναι το νούμερο ένα πρόβλημα. Ενα πρόβλημα που δεν σπκώνει ούτε απλοϊκές απαντήσεις, ούτε χωράει σε σελίδες με γραφιστικά παραδείγματα και ισολογισμούς. Είναι ο θάνατος της κοινωνίας. Πάντως όσοι τελικά μένουμε εδώ, πρέπει να παλέψουμε. Η δική μας γενιά μπορεί να είναι χαμένη αλλά τα παιδιά μας ίσως, αν κάνουμε ό,τι μπορούμε, να μην φύγουν στο εξωτερικό.

Η κρίση πώς έχει επιδράσει πάνω στο τραγούδι;

Εγώ βλέπω έναν καλλιτεχνικό οργανισμό. Υπάρχουν παντού μουσικοί και παιδιά που παίζουν χωρίς βέβαια να μπορούν να βιοπορίζονται. Υπάρχουν επίσης θαυμάσιοι μουσικοί δρόμοι και νέα συγκροτήματα. Από την άλλη, υπάρχει μεγάλη εργασιακή ανασφάλεια στους καλλιτέχνες, ένσημα δεν παίρνει κανείς και αμείβονται πολύ άσχημα. Υπάρχει επίσης ένα κακό κομμάτι ραδιοφώνου που παίζει πολύ συγκεκριμένα πράγματα, αλλά υπάρχει κι ένα καλό ραδιόφωνο που επιβιώνει -κυρίως- μέσα από το ίντερνετ. Το παρήγορο είναι ότι μπορεί στο play list των ραδιοφώνων να μην υπάρχει κανένα ελληνικό κομμάτι αλλά οι συναυλίες Ελλήνων καλλιτεχνών γεμίζουν την Τεχνόπολη. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να ψάξει κάποιος και να βρει τις καλές κινήσεις. Η αλήθεια πάντως είναι ότι όλα γίνονται με έναν άναρχο τρόπο, χωρίς θεσμικό πλαίσιο και βοήθεια. Αυτοσχεδιάζοντας...

Το σίγουρο πάντως είναι ότι έχει πληγεί η μουσική εκπαίδευση...

Υπάρχει σοβαρό πρόβλημα. Πολλά παιδιά λόγω της οικονομικής κατάστασης έχουν σταματήσει να διδάσκονται μουσική ενώ «χτυπιούνται» πολύ και τα μουσικά σχολεία με τα προβλήματα στη μεταφορά των μαθητών, τις ελλείψεις καθηγητών κ.λπ.. Αυτό σημαίνει ότι σε λίγο μουσική θα διδάσκονται μόνο όσοι έχουν χρήματα. Γι' αυτό τον λόγο εδώ και 3 χρόνια, έχουμε φτιάξει ένα Κοινωνικό Ωδείο στην Αθήνα που προσφέρονται δωρεάν μαθήματα από εθελοντές καθηγητές μουσικής σε παιδιά ανέργων, μεταναστών κ.λπ. που πλήττονται από την κρίση. Στο πλαίσιο αυτό μαζεύουμε μουσικά όργανα και παρτιτούρες από όλη την Ελλάδα και τα δίνουμε στα παιδιά του Κοινωνικού Ωδείου. Όσοι ενδιαφέρονται από τα Χανιά μπορούν να βοηθήσουν στην προσπάθεια και να ενημερωθούν για το Κοινωνικό Ωδείο μέσα από την ιστοσελίδα <http://koinwnikowdeio.blogspot.gr/>

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Δεν είν' έτσι;

» Πάνος Τσίρος
(Εκδόσεις Μικρή Άρκτος)

Όσες καταχωρήσεις και αν επενδύσει ένας εκδοτικός οίκος, όσες λέξεις και αν αφιερωθούν σε ένα βιβλίο, ειλικρινείς ή μη, το αποτέλεσμα της διάδοσης από στόμα σε στόμα δύσκολα θα το επιτύχουν. ο ενθουσιασμός είναι δύσκολο να συγκρατηθεί, η ομορφιά έχει την ευλογημένη τάση να απαιτεί το μείρασμά της, μέχρι την τελική και αναπόφευκτη επικράτησή της. Οι γνώμες που έφταναν σε μένα, σχετικά με τη δεύτερη συλλογή διηγημάτων του Πάνου Τσίρου, διέθεταν μια σύγκλιση ακριβή, επαναλήψεις ολιγόλογες μα προστακτικές: να το διαβάσεις. Και είχαν δίκιο.

Στο βιβλιοπωλείο διάβασα την πρώτη παράγραφο, του πρώτου διηγήματος: Διαχείριση ποιότητας. **Η εταιρεία στην οποία εργαζομαι στεγάζεται στο πέμπτο πάτωμα ενός επτάοροφου κτηρίου. Στην άκρη της πόλης. Όλες οι εταιρείες, όσες δηλαδή κατάφεραν να επιβιώσουν από την κρίση, μετακινήθηκαν στα περικόρια. Γιατί εκεί τα ενοίκια είναι πιο λογικά, πιο φτηνά απ' ό,τι στο κέντρο.**

Δυσκολεύομαι να διακρίνω και να διατυπώσω τον ακριβή λόγο της έλξης που μου δημιούργησε: πώς μέσα από μια περιγραφή ρεαλιστική γεννιέται μια ατμόσφαιρα

απόκοσμη, μεταποκαλυπτική· πώς η απόσταση που χωρίζει το κέντρο από τα περικόρια αποκτά χαρακτηριστικά απόλυτου κενού, αβύσσου. Και ανάμεσα σε όλα η λέξη ταμπού: κρίση, που κανονικά θα έπρεπε να απωθήσει, δεν προεξέχει καθόλου.

Ο Τσίρος διαθέτει μια ευδιάκριτη αφηγηματική φωνή, ήπιων τόνων και ομαλά ενταγμένων επιρροών, στηριγμένη στην αμεσότητα του πρώτου προσώπου και κατοικουσία στον ρεαλισμό, δίχως να κλείνει τη χαραμάδα επικοινωνίας με το μεταφυσικό, το απόκοσμο. Πιθανά θραύσματα αυτοβιογραφικά μορφοποιημένα με τον απαραίτητο μύθο και μεταποιημένα σε μικρά διηγήματα, ως προς το μέγεθος και όχι ως προς την αξία. Τα μοτίβα και τα πρόσωπα επανέρχονται από διήγημα σε διήγημα, δημιουργώντας μια αίσθηση σπονδυλωτή, αβίαστη. Το μεταπτυχιακό, η εταιρεία, η Αθήνα σήμερα, η Θεσσαλονίκη χτες, τα όνειρα. Η Ξανθήνη, ο Δ., οι συμφοιτητές και οι καθηγητές από το μεταπτυχιακό, τα στελέχη της εταιρείας. Και στο κέντρο όλων ο αφηγητής. Κάπως έτσι, και ύστερα από τρεις ή και τέσσερις αναγνώσεις του κάθε διηγήματος, με παραβιασμένη την ορισθείσα από τον συγγραφέα σειρά, οι ιστορίες

έχουν περιπλεχτεί στη μνήμη μου, σύνολο ενιαίο και αδιαίρετο, όπως η πρωινή ανάμνηση των ονείρων.

Ο χρόνος, που μεσολάβησε από τον χρόνο κάθε ιστορίας μέχρι την αφήγησή της ή που ο συγγραφέας αποφάσισε να αφήσει, δίνει την απαραίτητη αποστασιοποίηση στον αφηγητή, που φυλάγεται σοφά από τέρατα επικίνδυνα, αν και στη θέα όμορφα, όπως η ωραιοποίηση, ο συναισθηματισμός, η σπουδαιότητα· η μελιστάλαχτη και ηρωική αποτύπωση του παρελθόντος, εν ολίγοις. Και έτσι, βρίσκει τον χώρο και τον χρόνο να ασχοληθεί με τις λέξεις, τη φόρμα, τη λεπτομέρεια, το ύφος και το στυλ, στοιχεία που θα μετατρέψουν μια όμορφη/ενδιαφέρουσα/πρωτότυπη κεντρική ιδέα σε λογοτεχνία που αφορά και άλλους πέραν από τον ίδιο τον συγγραφέα και τον στενό του κύκλο.

Περίεργο γεωλογικό φαινόμενο. Ετσι μας είπαν. Ολόκληρη η περιοχή, το έδαφος μετακινείται. Χιλιοστά βεβαίως. Αλλάζει θέση ωστόσο. Επομένως και το κτήριο. Σε μερικά χρόνια από το παράθυρό σου θα βλέπεις κάτι διαφορετικό.

Τώρα είναι η σειρά μου να πω: να το διαβάσεις.

Βιβλία

Ο ποταμός της μνήμης

Ρίτσαρντ Πάουερς
Εκδότης: Βιβλιοπωλείον της "Εστίας"

Μετά από ένα τρομερό αυτοκινητικό ατύχημα ο Μαρκ παύει να αναγνωρίζει την αδελφή του, πιστεύοντας πως την έχουν αντικαταστήσει με μια σωσία της. Η περίπτωση του διαγιγνώσκεται: σύνδρομο

Κάγκρας. Απελπισμένη η Κάριν, η αδελφή του Μαρκ, ζητάει την αρωγή του Τζέραλντ Βέμπερ, διάσημου νευρολόγου κι επιτυχημένου συγγραφέα βιβλίων εκλαϊκευμένης επιστήμης. Ο,τι θα μάθει ο Βέμπερ για τον ανθρώπινο εγκέφαλο, αντιμέτωπος με τούτη τη σπάνια περίπτωση, θα τον αλλάξει για πάντα. "Ο ποταμός της μνήμης", που κέρδισε το βραβείο National Book Award και ήταν υποψήφιο για το Pulitzer Prize for Fiction, έχει ήρωα έναν άνδρα δίχως μνήμη, ύστερα από ένα τραγικό ατύχημα, κι έναν ποταμό που κάθε χρόνο κατακλύζεται από χιλιάδες αποδημητικά πουλιά.

Με φόντο την τεράστια αποδημία των καναδικών γερανών στον ποταμό Πλατ, στη Νεμπράσκα, αφηγείται την ιστορία ενός νέου άντρα, του Μαρκ, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα τα επιτεύγματα, τις αμφιβολίες και τα ερωτήματα της σύγχρονης νευροεπιστήμης.

Ηταν όλοι τους τόσο καλά παιδιά...

Πατρίκ Μοντιανό

Εκδότης: Πόλις

Στον μικρόκοσμο των αποφοίτων του κολεγίου Βαρβέρ τίποτα δεν είναι σταθερό και προβλέψιμο. Η θέση και η ορμή των νεαρών πρωταγωνιστών είναι αδύνατον να

προσδιοριστούν, αφού ο συγγραφέας τότε τους χάνει και τότε τους βρίσκει, αλλά σε διαφορετική πάντοτε κατάσταση. Τα κενά που παρουσιάζει το σενάριο, όπως θα λέγαμε στο σινεμά, ή οι "συνέχειες" και "ασυνέχειες", όπως θα λέγαμε στην κβαντομηχανική, αποτελούν το κλειδί του βιβλίου. Και πράγματι: Στην αρχική τους φάση τα "καλά παιδιά", παρατημένα από γονείς κατά το πλείστον ξεπεσμένους μεγαλοαστούς κι αναξιοπαθούντες κολαμπορατέρ των Γερμανών, βολοδέρνουν στις αλέες οικότροφείου - σχολείου δημιουργώντας φιλίες με τους συμμαθητές τους ή με κάποιους ιδιόρρυθμους καθηγητές. Είκοσι χρόνια αργότερα, ο αφηγητής μας τους πετυχαίνει σε σύμπτωση ανοίκεια και πάντως εντελώς διάφορα από τις προδιαγραφές τους. Οπου δεν τα βγάζει πέρα η λογική συνεπαγωγή, αμέσως πιάνει δουλειά ο νόμος της "απροσδιοριστίας"...

Ιστορία του Ελληνικού κράτους 1830 - 1920

Γιώργος Β. Δερτιλής
Εκδότης: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Γράφοντας το βιβλίο αυτό, σκοπός μου δεν ήταν να διηγηθώ «τι έγινε», αλλά να κατανοήσω το «γιατί έγινε». Δεν ήταν να διηγηθώ μια ιστορία, αλλά να την ερμηνεύσω. Και ήθελα να μιλήσω όχι μόνο στον

ειδικό αναγνώστη, τον ιστορικό, τον κοινωνιολόγο, τον οικονομολόγο, όχι μόνο στον σπουδαστή της Ιστορίας και των κοινωνικών επιστημών. Ήθελα να μιλήσω, ίσως ακόμη περισσότερο, στους γενικούς αναγνώστες, στον αναγνώστη και την αναγνώστρια που αγαπούν το διάβασμα. Είναι τα πρόσωπα που περιδιαβάζουν συνεχώς στη σκέψη του κάθε συγγραφέα και οδηγούν το χέρι και την καρδιά του· και που έχουν από τον συγγραφέα μόνο δύο απαιτήσεις: να μοιραστεί μαζί τους την όποια γνώση του, προσφέροντάς τους και ολίγη τέρψη...

Και ο έρωτας αναιδώς άνθισε

Μάρω Στασινοπούλου

Εκδότης: Οδός Πανός - Σιγαρέτα

Κράτησε λοιπόν καλά φυλαγμένο το σχήμα της κάθε σου λέξης, κλείδωσε για όσο καιρό θέλεις τα χείλη σου. Η γλώσσα του έρωτα σου "φωνάζει" στην αμψυγία και στην έξαψη, σ' αυτό το κόκκινο λουλούδι που φυτρώνει αργά στα μάγουλά σου σαν κέντημα σε καναβόνα για να δώσει αμέσως τη θέση του στη ζωογονημένη σου ωχρότητα.

Υπάρχει στον τρόπο που προφέρεις το όνομα μου, εύθραυστα και με τρυφερότητα τόση που είναι σα να στά-ζυρνε κόμποι από μέλι παντού. Ακούγεται μαζί με το τραγούδι της γιαγιάς σου, που μου έμαθες με υπομονή «...της έλεγε ο παππούς στο Μιλάνο, όταν την πρωτογνώρισε...» και δεν έχανε ευκαιρία να μου το θυμίσεις: «Η σκέψη της μικρής μου μάγισσας είναι για μένα το μόνο βαρύ και απαραίτητο φορτίο...». Κράτησε τη σιωπή σου. Είναι ρευστή και αδύναμη...

ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ"

Καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα

Εκπαιδευτικές δράσεις που αγκαλιάζουν όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης προγραμματίζονται για μία ακόμη χρονιά το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος". Η απήχηση των δράσεων αυτών είναι αξιοσημείωτη: περισσότεροι από 3.500 μαθητές παρακολουθούν κάθε χρόνο τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία ανανεώνονται και εμπλουτίζονται συνεχώς. Ακολουθώντας τα σύγχρονα παιδαγωγικά πρότυπα, ενθαρρύνεται η πρωτοβουλία και η κριτική σκέψη των συμμετεχόντων με στόχο την ανάπτυξη των ικανοτήτων και της δημιουργικότητάς τους.

Για τη σχολική χρονιά 2014-2015, που συμπίπτει με τη συμπλήρωση 150 ετών από τη γέννηση του Ελευθερίου Βενιζέλου, προγραμματίζονται εκπαιδευτικά προγράμματα, και βιωματικά σεμινάρια για μαθητές και εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και για το ευρύτερο κοινό. Ειδικότερα: • από 15 Οκτωβρίου - 15 Δεκεμβρίου πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. • Με την έναρξη λειτουργίας της

ανακαινισμένης οικίας - μουσείου Ελευθερίου Βενιζέλου στη Χαλέπα, στις αρχές του 2015, προγραμματίζονται καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα θεάτρου, θεατρικού παιχνιδιού και εικαστικού - λογοτεχνικού υλικού για τους μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Παράλληλα, στη διάρκεια της χρονιάς θα πραγματοποιηθούν ημερίδες, σεμινάρια και βιωματικά

εργαστήρια μουσειακής εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς.

• με αφορμή τη συμπλήρωση 150 ετών από τη γέννηση του Ελευθερίου Βενιζέλου, σχεδιάζεται μουσειοσκευή με ανάλογο θέμα, που θα ταξιδέψει εντός και εκτός Κρήτης, στην υπόλοιπη Ελλάδα και στα σχολεία της ομογένειας.

• στη σοφίτα της οικίας Βενιζέλου στη Χαλέπα θα λειτουργήσει αίθουσα δραστηριοτήτων και τεχνολογία για την οποία σχεδιάζονται ειδικές εκπαιδευτικές δράσεις, που δίνουν την ευκαιρία στο μαθητικό και το ευρύτερο κοινό να ολοκληρώσουν τη μουσειακή εμπειρία και την εμπέδωση της πληροφορίας μέσω της αυτενέργειας.

Οι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν οι μαθητές τους σε κάποια από τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Ιδρύματος, μπορούν να επικοινωνήσουν με τη μουσειοπαιδαγωγό του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος" Ρία Μαρκουλάκη στο τηλ.: 2821056008, 51556 (εσωτ. 125).

παιδότοπος

4ο Νηπιαγωγείο Κισάμου

Από το 3ο και το 4ο φύλλο των Μαντάτων

Επιμέλεια:
**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
Kakatsakis@sch.gr

Καλοί μου φίλοι καλό Σαββατοκύριακο!

Στο 4ο Νηπιαγωγείο Κισάμου είναι αφιερωμένο, σαν συνέχεια του προηγούμενου, και ο σημερινός Παιδότοπος. Για να φιλοξενηθούν μερικές ακόμα απ' τις τόσο όμορφες δραστηριότητες που με εμπνεύσαν τις γνωστές μας δασκάλες των παιδιών, την Άννα Στεφανουδάκη και την Ευανθία Ελευθεριάδου, πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περυσινής σχολικής χρονιάς. Έτσι όπως τις... αλίευσα από το 2ο και το 3ο φύλλο τη μοναδική, όπως έχω ξαναγράψει, στο

είδος της εφημερίδας "Τα Μαντάτα του 4ου Νηπιαγωγείου". Για να φανεί και πάλι πόσο σπουδαία πράγματα μαθαίνουν τα παιδιά στο Νηπιαγωγείο, όταν οι δασκάλες του, κυρίως χάρη στο μεράκι που έχουν, βρίσκουν τους "έντιμους" τρόπους διδασκαλίας...

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Β.Θ.Κ.

Σε έναν ονειρικό παραμυθόκοσμο...

...με τη συγγραφέα Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατοάκη

"Αλλάξτε συμπεριφορές:

"Ανακκλω SOS τε" παρέα με το ΚΠΕ Βάμου

Ηταν Τετάρτη. Μια ομάδα από πέντε επιστήμονες ήρθαν στο νηπιαγωγείο μας από το ΚΠΕ Βάμου. Είχαν μάθει ότι κάνουμε ανακύκλωση και ήρθαν να μας δουν, να μας πουν και να μας δείξουν πράγματα. Ξεφόρτωσαν αρκετές τσάντες και υλικά. Μπήκαν στην αίθουσα των πολλαπλών και ετοιμάζαν μια έκπληξη, μας είπαν. Όταν τελείωσαν ήρθαν στην αίθουσα που είχαμε φτιάξει για την ανακύκλωση. Μας συστήθηκαν και τους συστηθήκαμε παίζοντας ένα παιχνίδι. Μετά εμείς τους είπαμε τι ξέρουμε για την ανακύκλωση. Μας έφεραν και μια τσάντα επαναχρησιμοποίησης, με αφίσες και ενημερωτικά φυλλάδια.

Όταν τελειώσαμε πήγαμε στην τραπεζαρία. Μας περίμενε και άλλη έκπληξη. Μας είχαν φέρει καλιτσούνια με χόρτα και με τυρί και μας κέρασαν. Κάναμε το διάλειμμα μας μετά μπήκαμε στην αίθουσα πολλαπλών όπου είχαν στήσει ένα κουκλοθέατρο και μας έπαιξαν τον "Αρχοντα Σκουπίδι" της Μ. Βλαχάκη.

Η έκπληξη της εβδομάδας

Τα "Μαντάτα" φτάνουν στο νηπιαγωγείο μας με τον επίτιμο διανομέα μας τον παππού της Ειρήνης κ. Στέλιο Τουλουπάκη. Η χαρά μας είναι απεριγράπτη. Το πρώτο φύλλο ήταν στα χέρια μας! Εκτός από τη χαρά, πήραμε και τη γλύκα από τα κεράσματα που μας έφερε!!!

Εργαστήριο επαναχρησιμοποίησης στην αυλή μας

Το σχολείο μας συμμετείχε στη δράση ευαισθητοποίησης των παιδιών για το θέμα της μείωσης των απορριμμάτων, την οποία διοργάνωσε το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Αειφορία (ΚΠΕ) Βάμου στο πλαίσιο του περιφερειακού Δικτύου "Αλλάξτε Συμπεριφορές: "Ανακκλω SOS τε!". Στη δράση που ανέλαβε, οργάνωσε και υλοποίησε το σχολείο μας, έλαβαν μέρος γονείς,

φίλοι και παλιοί μαθητές και τα παιδιά του 1ου Νηπιαγωγείου Κισάμου. Τα εργαστήρια επαναχρησιμοποίησης που σκεφτήκαμε ήταν:
1) Δημιουργούμε γιγαντοπύργια για επιδαπέδια σκακιέρα!
2) Φτιάχνουμε χαρούμενα και πρωτότυπα ποτιστήρια!
Από το πρωί συγκεντρώσαμε τα υλικά, βγάλαμε τα τραπέζια στην αυλή, μεταφέραμε τα υλι-

κά και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιούσαμε. Επειτα, περιμέναμε φίλους και γονείς να έρθουν. Όταν είδαμε να γεμίζει η αυλή μας κόσμο χαρήκαμε πολύ! Τους δείξαμε τις τεχνικές μας και τους δώσαμε ιδέες. Εκείνοι μας χάρισαν όμορφες δημιουργίες με φαντασία! Δώσαμε υπόσχεση για νέα συνάντηση εργαστηρίων επαναχρησιμοποίησης!

Επιδαπέδια παιχνίδια

στην αυλή του σχολείου... και στην αυλή του μουσείου
Σχεδιάζουμε - ζωγραφίζουμε - παίζουμε...

Η ιδέα της δημιουργίας παιχνιδιών στην αυλή μας ξεκίνησε όταν στην αρχή της χρονιάς προγραμματίσαμε δράσεις για να ομορφύνουμε την αυλή μας. Μάθαμε πολλά παραδοσιακά παιχνίδια που τα έπαιζαν και οι γονείς και οι παππούδες μας. Μας άρεσαν και εμάς πολύ! Από τα παραδοσιακά παιχνίδια διαλέξαμε το κουτσό, τον σαλίγκαρο και την τρίζα! Σχεδιάσαμε στο χαρτί τα παιχνίδια και διαλέξαμε τα χρώματα.

Στην αρχή της χρονιάς είχαμε επισκεφτεί και το αρχαιολογικό μουσείο. Εκεί βρίσκονται σπουδαία εκθέματα και πολύ όμορφα ψηφιδωτά. Και τότε...

...ήρθε η έμπνευση! Να φτιάξουμε παιχνίδια που να μοιάζουν με ψηφιδωτά!!!

Αυτή η σπουδαία ιδέα δε θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα μόνο για το δικό μας σχολείο, αλλά σκεφτήκαμε να κάνουμε κάτι και για όλα τα παιδιά της πόλης μας.

Γράψαμε μια επιστολή στον δήμαρχο της πόλης και του ζητήσαμε να μας παραχωρήσει χώρο στην αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου Κισάμου. Η απάντηση ήταν θετική. Ήταν Φεβρουάριος και πλησίαζαν Απόκριες. Σε λίγες μέρες θα γέμιζε η Κίσαμος κόσμο και παιδιά για να παίξουν το Κυνήγι του Θησαυρού και να δουν το καρναβάλι. Σκεφτήκαμε ότι ήταν η κατάλληλη στιγμή να ετοιμάσουμε τα παιχνίδια και να χαρίσουμε στους φίλους μας πολλές όμορφες ώρες παιχνιδιού! Χρειαζόμασταν όμως και τη βοήθεια των γονιών μας για να τα καταφέρουμε. Και έτσι και έγινε!!!

Όλοι μαζί στην αυλή του μουσείου, οι γονείς μας, οι δασκάλες μας και εμείς...

Λαμπερά χρώματα, φωτεινά χαμόγελα, χαρούμενη διάθεση, όμορφες ποδιές, πινέλα και σφουγγάρια... και η αυλή μεταμορφώνεται σε παινιδοτόπο!

Συνεργαστήκαμε όλοι πολύ καλά. Χωριστήκαμε σε μικρές ομάδες και κάθε μαμά αναλάμβανε μια ομάδα για να χρωματίσει. Περιμέναμε τη σειρά μας για να φορέσουμε τις ποδιές, να γεμίσουμε τα μπωλ με χρώματα και να πάρουμε τα πινέλα. Οι ομάδες που δεν χρωμάτιζαν και περίμεναν τη σειρά τους έπαιζαν ένα άλλο επιδαπέδιο παιχνίδι που το είχαμε φτιάξει σε μουσαμά από το είχαμε φέρει από το σχολείο.

Οι άνθρωποι του μουσείου μάς υποδέχτηκαν με πολλή χαρά και οι περαστικοί σταματούσαν, κοιτούσαν το έργο μας και μας μιλούσαν ενθουσιασμένοι.

Τα δύο παιχνίδια που ζωγραφίσαμε εμπνευσμένα από τα παραδοσιακά παιχνίδια και την τεχνική του ψηφιδωτού θα στολίζουν την αυλή του μουσείου μας!

"Από τα παιδιά του 4ου Νηπιαγωγείου Κισάμου για όλα τα παιδιά!!!"

Στο νηπιαγωγείο μας βρίσκονται τα ίδια παιχνίδια και άλλα ακόμη που έχουμε σκεφτεί για να περνάμε όμορφα και "παινιδιάρικα" στην αυλή μας.

Τα παιδιά του 4ου Νηπιαγωγείου Κισάμου Σχ. έτος 2013 - 2014

Έχοντας την εμπειρία από την περσινή τους εμπλοκή με το πρόγραμμα των Teachers 4 Europe (T4E), δάσκαλοι της πόλης μας αποφάσισαν να δραστηριοποιηθούν, να συνεργαστούν και να υλοποιήσουν προγράμματα για τον εορτασμό της Ευρωπαϊκής Ημέρας Γλωσσών, μια μέρα που έχει καθιερωθεί να γιορτάζεται πανευρωπαϊκά στις 26 Σεπτεμβρίου με πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 2001.

Ο βασικός στόχος αυτής της δραστηριοποίησης στην πόλη μας ήταν η ανάδειξη της ποικιλίας των γλωσσικών και πολιτισμικών καταβολών των παιδιών των τάξεων που συμμετείχαν. Η (ξένη) γλώσσα συχνά αντιμετωπίζεται ως αιτία αποκλεισμού. Από την άλλη μεριά όμως είναι ένα εργαλείο, φορέας πολιτισμικού κεφαλαίου, απαραίτητο για μια ουσιαστική επικοινωνία και ισότιμη συνεργασία. Στην Ευρώπη η πολυγλωσσία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της πολιτιστικής της κληρονομιάς και η κάθε γλώσσα θεωρείται παράγοντας εθνικής υπερηφάνειας. Είναι διάχυτη επίσης η αίσθηση ότι η δεύτερη και τρίτη ξένη γλώσσα είναι ένα σημαντικό εφόδιο, γι' αυτό και η εξοικείωση με το γλωσσικό κώδικα του κοντινού ή μακρινότερου γείτονα αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα.

Για όλους αυτούς τους λόγους στο ξεκίνημα της φετινής χρονιάς δόθηκε έμφαση στον εορτασμό της Ευρωπαϊκής Ημέρας Γλωσσών με παράλληλες ή συνεργατικές δραστηριότητες από δασκάλους (τάξεων και ειδικοτήτων) και ένα μικρό φωτογραφικό δείγμα των αποτελεσμάτων αυτής της προσπάθειας επιθυμούμε να παρουσιάσουμε.

**Πόπη Κασσωτάκη - Ψαρουδάκη
και Κώστας Μανωλάκης (T4E Ambassadors)**

Γιορτάζοντας την Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών

Η δράση έγινε με το Ε1 του Δ. Σχ. Βαμβακόπουλου, ένα από τα τμήματα που είχε παρακολουθήσει πέρυσι το πρόγραμμα T4E. Στόχος της δράσης ήταν αφενός να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές στο δικαίωμα του κάθε λαού στην αναγνώριση της γλώσσας του και στη δύναμη της γλωσσικής επικοινωνίας και αφετέρου να συνειδητοποιήσουν την έννοια της διαφορετικότητας μέσα από το motto "Διαφορετικοί αλλά ίσοι". Το περιεχόμενο της δράσης αφορούσε στην περιήγησή μας στην ιστοσελίδα <http://edl.ecml.at/> και στην εικαστική αναπαράσταση του τι σημαίνει για τα παιδιά αυτή η γιορτή. Ετσι, τα παιδιά έχοντας ζωγραφίσει σημαίες διαφόρων κρατών σχημάτι-

σαν ένα δένδρο με φύλλα καρδιές από τις σημαίες και έκοψαν, πάλι από τις σημαίες, τα γράμματα για να σχηματίσουν τον τίτλο "Ευρωπαϊκή μέρα γλωσσών". Τέλος, πρόσθεσαν την λέξη "Καλημέρα" σε όσες γλώσσες μπόρεσαν να τη βρουν. Συνέχισε κουβέντα για το πώς η γλώσσα ενός λαού είναι πλούσια σε πολιτισμικά στοιχεία και παραδείγματα από κάποιους μαθητές με διαφορετική μητρική γλώσσα.

Οι μαθητές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προθυμία για όλη τη δράση και συμμετείχαν καθόλη τη διάρκεια.

Συντονίστριες: Αλεξάνδρα Παλαιογιάννη (καθ. αγγλικών), Μαρία Κωνσταντουδάκη και Ελένη Γομπάκη (δασκάλες)

Η Ε' τάξη του Δ. Σχ. "Μαυροματάκη" βρήκε την αφορμή με την Πανευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών να επικοινωνήσει με την Ε' τάξη του 4ου Δημοτικού Σχολείου Χανίων. Η επικοινωνία έγινε μέσω των ζώων-μασκότ που κάθε μαθητής φιλοτέχνησε ως εκπρόσωπό του. Στα μηνύματα που στάλθηκαν δηλώθηκαν οι γλώσσες που το ζώο - μασκότ γνωρίζει και αναζητήθηκαν οι γλώσσες που θέλει να μάθει στο μέλλον και γι' αυτό ζητείται βοήθεια από τους φίλους μαθητές του άλλου σχολείου. Οι γλώσσες που δηλώθηκαν ως οικείες για τους μαθητές και τα ζώα - μασκότ τους είναι: ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, πολωνικά, φινλανδικά και κυπριακά. Οι γλώσσες που θέλουν να μάθουν είναι: ισπανικά, αλβανικά, αραβικά, ιταλικά, βουλγαρικά, ουγγρικά, ρουμανικά, πορτογαλικά, ρώσικα και μαλτέζικα. Το συμπέρασμα είναι ότι οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με την ιδέα της πολυγλωσσίας και στη σκέψη τους αντικατοπτρίζεται η κοινωνική αίσθηση ότι η μία ξένη γλώσσα (αγγλικά) δεν είναι πλέον αρκετή. Η Γ' και Δ' δημοτικού του Δ. Σχ. Μαυροματάκη συμμετείχε στο

πρόγραμμα "E-twinning: Let's celebrate the European Day of Languages together!" σε συνεργασία με τις ακόλουθες χώρες: Ισπανία, Λιθουανία, Πολωνία, Κροατία, Τσεχία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λετονία (9 χώρες και 12 σχολεία). Ο σκοπός του προγράμματος ήταν να αποτυπώσουμε το κάθε σχολείο στη μητρική του γλώσσα και στα αγγλικά τις ακόλουθες τρεις προτάσεις: «Γεια σας!» -Ευχόμαστε μια χαρούμενη Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών - Χαιρετισμούς από την Ελλάδα (Κρήτη). Παράλληλα ηχογράφησε το κάθε σχολείο ένα τραγούδι στη μητρική του γλώσσα. Η δικιά μας επιλογή ήταν η "Ωδη στη Χαρά" του Μπετόβεν. Με το υλικό που συγκεντρώθηκε πραγματοποιήσαμε μια έκθεση στο σχολείο την οποία εγκαινιάσαμε και ξεναγήσαμε τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στις 26 Σεπτεμβρίου 2014. Συντονιστές: Κώστας Μανωλάκης (δάσκαλος), Εμμανουέλα Γεωργιλάδακη (καθ. αγγλικών), Στεφανία Γεωργακάκη (καθ. γαλλικών), Αθηνά Χατζηδάκη (καθ. γερμανικών), Ευτυχία Γιαννουδάκη και Παύλος Μάνεσης (δάσκαλοι).

Την Παρασκευή 26 Σεπτεμβρίου γιορτάσαμε με την Ε' και ΣΤ' τάξεις του 4ου Δ. Σχ. Χανίων την Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών. Μέσα από διασκεδαστικές, διαδραστικές δραστηριότητες μάθαμε πολλά ενδιαφέροντα πράγματα για τις ευρωπαϊκές γλώσσες αλλά και την ίδια την Ευρώπη. Φτιάξαμε, χρωμάτισαμε, κολλήσαμε σημαίες στο δέντρο της Ευρώπης, μάθαμε να λέμε καλημέρα σε πολλές διαφορετικές γλώσσες, συλλέξαμε πληροφορίες για διαφορετικές χώρες, ακούσαμε ισπανικό, ιταλικό, βρετανικό, και αλβανικό ραδιόφωνο μέσω διαδικτύου, τραγουδίσαμε και χορέψαμε με τραγούδια διαφορετικών χωρών.

Στο ενδιαμέσο αυτών των δραστηριοτήτων συζητήσαμε σε πόσο μεγάλο βαθμό έχει γίνει η Ευρώπη πολύγλωσση και πόσο συχνά οι Ευ-

ρωπαϊοί συναντούν ξένες γλώσσες στην καθημερινότητά τους, πράγμα που καθιστά εντονότερη την ανάγκη να δημιουργηθεί ενδιαφέρον για τις γλώσσες μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών.

Τέλος καταλήξαμε ότι η Ευρωπαϊκή μέρα Γλωσσών είναι μια ευκαιρία για όλους μας να αντιληφθούμε ότι οι γλώσσες είναι διασκέδαση και ποτέ δεν είναι αργά να τις μάθει κανείς.

Η πολυγλωσσία μπορεί να ανοίξει τις πόρτες για θέσεις εργασίας και νέες περιπέτειες και να βοηθήσει στην ειρηνική συνύπαρξη των λαών του κόσμου.

Συντονιστές: Μαριάννα Αγιώτου και Ευάγγελος Παγωνίδης (δάσκαλοι), Λιουδάκη Αριστέα (καθ. αγγλικών).

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΡΑΚΑΚΗ**

ΑΟ ΧΑΝΙΑ

Συνήθισε στις... υψηλές πιτήσεις

Πορτοκάλι αύριο για τον ΑΟΧ στο πρωτάθλημα της Φούτμπολ Λιγκ και σήμερα στις "διαδρομές" κάνουμε παρουσίαση του κανιιώτικου ομίλου που θέλει να συνεχίσει να γράφει ιστορία βάζοντας όλο και πιο ψηλά τον πήχη. Θυμίζουμε ότι πρόπερσι κατάφερε να επιστρέψει μετά από 31 χρόνια στη Β' Εθνική Κατηγορία ενώ την σεζόν 2013-14 έφθασε μία ανάσα από την τρίτη θέση που θα τον οδηγούσε σε αγώνα μπαράζ με τη Ξάνθη. Φέτος παρότι στο ρόστερ υπάρχουν 19 νέοι παίκτες έχει δείξει στα τρία παιχνίδια του Κυπέλλου και ειδικά στο Αγρίνιο, ότι διαθέτει ένα πολύ ισχυρό σύνολο ικανό να διεκδικήσει την άνοδο πίσω από το μεγάλο φαβορί της κατηγορίας που δεν είναι άλλη από την ΑΕΚ. Πιο αναλυτικά το έμφυτο υλικό (σε μπλέ φόντο τα επίσημα νούμερα που έχουν οι παίκτες και που φυσικά είναι διαφορετικά από αυτά που φοράνε στις φωτο με τις στολές προπόνησης):

Τεχνικό Επιτελείο

Ο γεννημένος στη Νίκαια του Πεiriαρά στις 19 Ιουλίου 1967 **Σούλης**

(**Αναστάσιος**) **Παπαδόπουλος** (φωτ. κέντρο) είναι ο προπονητής που διαδέχθηκε τον Μουράτ Σ.ερο-

πιάν και ανέλαβε το δύσκολο έργο να συνεχίσει μία πορεία που έφερε τον ΑΟΧ στις καλύτερες ομάδες της κατηγορίας. Τα πρώτα δείγματα γραφής στο κύπελλο είναι κάτι παραπάνω από ενθαρρυντικά. Ο ίδιος βέβαια δεν φοβάται τις προκλήσεις και το έχει αποδείξει ειδικά με την παρουσία του τα δύο προηγούμενα χρόνια στον πάγκο του Αρη Θεσσαλονίκης των "χιλίων προβλημάτων".

Ως παίκτης αγωνίστηκε στην Προοδευτική από το 1987 ως το 1999 με μία διακοπή στη Δόξα Βύρωνα το 1996-97. Μόλις κρέμασε τα ποδοσφαιρικά παπούτσια του ανέλαβε την Προοδευτική στην Α' Εθνική και παρέμεινε τεχνικός της μέχρι το 2004,

όταν και είχε μία βραχύβια θτεία στον Απόλλωνα Λεμεσού.

Στη συνέχεια ανέλαβε τις παρακάτω ομάδες: Καστοριά, Πανηλιακό, Προοδευτική, Βύζαντα Μ., ΑΣΚ Ολυμπιακό Βόλου, Πιερίκό, Αιγάλεω, Διαγόρα, Βέροια, ΑΕΠ Ηρακλή, Δόξα Δράμας και Αρη Θ. Το γεγονός ότι μετράει 269 συμμετοχές στους πάγκους σε αγώνες της Β' Εθνικής - Φούτμπολ Λιγκ (έχει άλλες 91 στη Σούπερ Λιγκ) τον καθιστά ιδιαίτερα έμπειρο και γνώστη της κατηγορίας.

Άμεσοι συνεργάτες του ο **Λάζαρος Βαρδάκης**, γυμναστής (διακρίνεται αριστερά στη φωτ. αριστερά), **Γιάννης Μπακόπουλος**, προπονητής τερματοφυλάκων (διακρίνεται δεξιά στην ίδια φωτ.). Το τεχνικό επιτελείο

πλαισιώνουν επίσης ο φυσιοθεραπευτής **Μιχάλης Κυβερνητάκης** (φωτ. κάτω, δεξιά) μαζί με τον φροντιστή **Απόστολο Κουνδουράκη** (φωτ. κάτω, αριστερά).

A.O. XANIA

Ρίζος Δημήτρης 15

Θέση: Τερματοφύλακας
Γεν: 07/10/1976
Πέρυσι: ΑΟΧ 5 (+Κισσαμικός 10)

A.O. XANIA

Μαρκαντωνάκης Μανώλης 21

Θέση: Τερματοφύλακας
Γεν: 14/11/1993
Πέρυσι: ΑΟΧ

A.O. XANIA

Σικαλιάς Γιώργος 31

Θέση: Τερματοφύλακας
Γεν: 25/03/1986
Πέρυσι: Λάρισα 25

A.O. XANIA

Βλαχάκης Κώστας 91

Θέση: Τερματοφύλακας
Γεν: 03/11/1991
Πέρυσι: Κισσαμικός 3

A.O. XANIA

Ταμπάκης Γιώργος 2

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 03/11/1988
Πέρυσι: Βύζα 17-1

A.O. XANIA

Παγώνης Τάσος 7

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 02/08/1985
Πέρυσι: ΑΟΧ 31-1

A.O. XANIA

Κοντέων Πέτρος 13

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 09/05/1984
Πέρυσι: Ηρακλής Θ. 25-1

A.O. XANIA

Μάνικος Λευτέρης 18

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 13/07/1996
Πέρυσι: Κ19 ΑΟΧ 11-3

A.O. XANIA

Μανωλάς Κώστας 24

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 26/03/1993
Πέρυσι: ΑΟΧ 32-2

A.O. XANIA

Ανδρέου Βαγγέλης 25

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 03/09/1990
Πέρυσι: Αχιλλέας Τριανδρίας

A.O. XANIA

Γκότσοβς Βαγγέλης 29

A.O. XANIA

Φυντικάκης Βασίλης 30

A.O. XANIA

Παπατζίκος Αλέξανδρος 33

A.O. XANIA

Γανωτής Κώστας 4

A.O. XANIA

Γκούμας Γιάννης 5

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 13/08/1986
Πέρυσι: Νίκη Βόλου 27-2

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 19/04/1996
Πέρυσι: Κ19 ΑΟΧ 22

Θέση: Αμυντικός
Γεν: 20/12/1987
Πέρυσι: 35-4

Θέση: Μέσος
Γεν: 14/05/1992
Πέρυσι: Πανηλιακός 12

Θέση: Μέσος
Γεν: 07/06/1988
Πέρυσι: ΑΟΧ 20 (+Αίγιο 9)

A.O. XANIA

Οικονομόπουλος Χαράλαμπος 6

A.O. XANIA

Καραγιάννης Αλέξανδρος 8

A.O. XANIA

Σούκιος Ραφαήλ 14

A.O. XANIA

Εσόνο Λιονέλ 17

A.O. XANIA

Ταταράκης Κώστας 19

Θέση: Μέσος
Γεν: 09/01/1991
Πέρυσι: Αρης Θ. 21

Θέση: Μέσος
Γεν: 25/10/1993
Πέρυσι: Αρης Θ. 4

Θέση: Μέσος
Γεν: 09/03/1994
Πέρυσι: Πλατανιάς 1 (Κ20 11)

Θέση: Μεσοαμυντικός
Γεν: 02/08/1992 (Καμερούν)
Πέρυσι: Κισσαμικός 23-6

Θέση: Μέσος
Γεν: 13/09/1994
Πέρυσι: Κ 19 ΑΟΧ 16-8

A.O. XANIA

Μαρτσάκης Στέφανος 20

A.O. XANIA

Σιλιγαρδάκης Χάρης 22

A.O. XANIA

Πάτας Νίκος 26

A.O. XANIA

Καρινιώτης Πέτρος 77

A.O. XANIA

Νύκταρης Νικομανώλης 92

Θέση: Μεσοεπιθετικός
Γεν: 24/05/1990
Πέρυσι: Επισκοπή 22-4

Θέση: Μέσος
Γεν: 17/03/1982
Πέρυσι: Καλλονή 13

Θέση: Μέσος
Γεν: 19/01/1997
Πέρυσι: ΑΟΧ 1 (+Κ19 19-3)

Θέση: Μέσος
Γεν: 13/05/1989
Πέρυσι: Αρης 10 (+Γλυφάδα 7)

Θέση: Μέσος
Γεν: 04/09/1992
Πέρυσι: ΠΑΟ Κρουσώνα 19-4

A.O. XANIA

Γουέλκας Σάννον 9

A.O. XANIA

Καραλής Ιωάννης 10

A.O. XANIA

Κρητικός Στέλιος 11

A.O. XANIA

Πάγκαλος Κώστας 23

A.O. XANIA

Ευαγγέλου Σωκράτης 27

Θέση: Επιθετικός
Γεν: 22/11/1988 (Ονδούρα)
Πέρυσι: Αχαρναϊκός 25-3

Θέση: Επιθετικός
Γεν: 06/11/1988
Πέρυσι: Καλλιθέα 19-6

Θέση: Επιθετικός
Γεν: 10/01/1986
Πέρυσι: Ηρακλής Ψ. 36-11

Θέση: Επιθετικός
Γεν: 03/07/1985
Πέρυσι: ΑΟΧ 35-11

Θέση: Επιθετικός
Γεν: 21/07/1993
Πέρυσι: Ερμής Ζ. 13 (+Τύρναβος 3)

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *Illicium verum* και ανήκει στην οικογένεια των Σκιαδοφόρων.

Είναι ένας μοναδικός συνδυασμός μπαχαρικού και βοτάνου με το χαρακτηριστικό σχήμα. Αποτελεί τον καρπό του ομώνυμου αρωματικού δέντρου, γηγενούς της Νοτιοδυτικής Κίνας και του Βιετνάμ. Είναι ένα μικρό δέντρο που φτάνει σε ύψος τα οκτώ μέτρα. Τα φύλλα του είναι λοχχοειδή και τα άνθη του κίτρινα.

Αστεροειδές Κίνας

Ο καρπός αυτού του δέντρου έχει το σχήμα αστεριού με 8 κατά μέσο όρο ακτίνες. Μέσα στις ακτίνες αυτές βρίσκονται οι σπόροι του φυτού οι οποίοι χρησιμοποιούνται στην Κίνα για τις θεραπευτικές και μαγειρικές τους ιδιότητες. Ο γεύση του σπόρου θυμίζει έντονα το γλυκάνισο και για τον λόγο αυτό, όταν εισήχθη στην Ευρώπη τον 16ο αιώνα (από Άγγλους ναύτες) χρησιμοποιήθηκε ως φτηνό υποκατάστατο του γλυκάνισου, αλλά ελάχιστα στη μαγειρική ως μπαχαρικό κασαρόλας.

Ο αστεροειδής γλυκάνισος προσδίδει στα φαγητά μια γλυκιά, πιπεράτη γεύση και ταιριάζει ιδιαίτερα με κρέατα όπως χοιρινό, κοτόπουλο και πάπια καθώς και με λαχανικά όπως το κάρτο, το κόκκινο λάχανο και την γλυκοκολοκύθα. Προστίθεται σε φαγητά με πλούσιες σάλτσες, για να δώσει μια εξωτική, ασιατική νότα κατά τον τρόπο που χρησιμοποιείται από τις χώρες παραγωγής του. Στην Ινδονησία προστίθεται παραδοσιακά σε σούπες κρέατος, στην Κίνα αποτελεί συστατικό του "μίγματος 5 μπαχαρικών", στην Ινδία ένα από τα συστατικά του "Γκαράμ Μασάλα". Η έντονη γεύση γλυκάνισου που οφείλεται στην ανηθόλη καθιστά το μπαχαρικό αυτό άξιο αντικατάστατο του γλυκάνισου και της γλυκόριζας στην παραγωγή αποσταγμάτων (ούζο, γκράπας, αφέντι) και λικέρ όπως Sambuca, Anisetta, Galliano, Pastis λόγω του εντονότατου αρώματος και του φθηνότερου κόστους σε σχέση με τα παραδοσιακά συστατικά. Το μπαχαρικό αυτό προστίθεται επίσης σε διάφορα ροφήματα (καφές, τσάι κ.λπ.), για να προσθέσει γεύση και άρωμα, ενώ χρησιμοποιείται και στην παραγωγή αναψυκτικών.

Ιστορικά στοιχεία

Η ονομασία του οφείλεται κατά βάση, στην ανηθόλη (anethole), αιθέριο έλαιο με έντονη μυρωδιά και γεύση, αλλά και το μάραθο ή φιννόκιο (στην Κίνα ονομάζονταν το μπαχαρικό "jiao huī xiāng" - "ο μάραθος με τα οκτώ κέρατα"). Η λατινική ονομασία *illicium* σημαίνει δέλεαρ και κατά πάσα πιθανότητα προέκυψε λόγω της ελκυστικής μυρωδιάς του και της μακράς χρήσης του ως αρωματικό διακοσμητικό σε κλειστούς χώρους. Ενδιαφέρουσα συνεκδοχή της ονομασίας αυτής αποτελεί και η οιστρογονική - αφροδισιακή ιδιότητα του καρπού και η προσθήκη του σε παραδοσιακά ερωτικά φίλτρα στην Κίνα. Στην Κίνα και στις παραθαλάσσιες περιοχές της Ινδίας χρησιμοποιήθηκε στη βιομηχανία ζαχαρωδών προϊόντων, για να νοστιμίσει το κόκκινο κρέας και τα πουλερικά, τις σούπες και τα αυγά.

Μετά το φαγητό μάλιστα συνήθιζαν να μασούν τους σπόρους γιατί διευκόλυναν την πέψη και αρωμάτιζαν το στόμα.

Το μπαχαρικό αυτό εισήχθη στην Ευρώπη μόλις το 1578 και εξακολουθεί να καλλιεργείται συστηματικά μόνο στην Ασία (Κορέα, Φιλιππίνες, Βιετνάμ, Λάος, Ιαπωνία). Στην Ευρώπη το Αστεροειδές Κίνας χρησιμοποιήθηκε στις κομ

πόστες και τις μαρμελάδες φρούτων και στην κατασκευή αρωματικών ηδύποτων.

Στην ανατολή το χρησιμοποιούν για την αντιμετώπιση του κολικού στα βρέφη και τους ρευματισμούς. Το πρόσθεταν και στα θεραπευτικά τους τσάγια, τα μίγματα και τις παστίλιες.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το βότανο περιέχει κουμαρίνες, φλαβονοειδή, αιθέριο έλαιο με κύριο συστατικό την trans-ανηθόλη. Περιέχει ακόμη υδατάνθρακες, λιπίδια, β-αμυρίνη (τριτερπένιο), σιγμαστερόλη (φυτική στερόλη), παλμιτικά και στεατικά άλατα, τανίνη, χολίνη και ρητίνη.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Το φυτό ανθίζει δύο φορές τον χρόνο και έτσι υπάρχουν δύο σοδειές καρπών. Η πρώτη ανθιση γίνεται Ιούνιο και οι καρποί ωριμάζουν Μάιο - Ιούνιο του επόμενου έτους. Η δεύτερη ανθιση ακολουθεί σύντομα μετά την πρώτη με τους καρπούς να ωριμάζουν Οκτώβριο και Νοέμβριο του επόμενου έτους. Η παραγωγή είναι μεγαλύτερη στη δεύτερη σοδειά. Στην ανθιση το φυτό μπαίνει τον πέμπτο με έκτο χρόνο ενώ στην παραγωγή καρπού τον ένατο ή δέκατο χρόνο και διαρκεί ως και ογδόντα χρόνια. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται οι καρποί του φυτού.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Οι θεραπευτικές ιδιότητες του βοτάνου είναι παρόμοιες με του γλυκάνισου. Έχει ιδιότητες αντιβακτηριακές - αντιμυκητιακές (χάρη στην ανηθόλη) και αντιϊκές (χάρη στο σικιμικό οξύ - τη βασική πρόδρομη ένωση για την παραγωγή του αντιγριπικού φαρμάκου Tamiflu). Είναι βότανο χωνευτικό, αντιρρευματικό, εφιδρωτικό και αντιπυρετικό, διουρητικό και καθαρτικό, ηπαταγωγό.

Ως θερμαντικό και σπασμολυτικό, τονωτικό

της αιματικής κυκλοφορίας χρησιμοποιείται εξωτερικά για να ανακουφίσει τις μυϊκές κράμπες, την οσφυαλγία και το λουμπάγκο.

Λόγω της ορμονομιμητικής δράσης της ανηθόλης χρησιμοποιείται σε κάποιες

χώρες ως γαλακταγωγό σε θηλάζουσες, ως εμμηναγωγό σε δυσμηνόρροια, ως συμπλήρωμα κατά την εμμηνόπαυση, ακόμα και ως αφροδισιακό σε άνδρες.

Σε εξωτερική και εσωτερική εφαρμογή (αιθέριο έλαιο και βάμμα), το βότανο αυτό αποτελεί πολύτιμο βοήθημα σε παθήσεις όπως η βρογχίτιδα, το άσθμα και ο απλός βήχας, με τονωτική και αποχρεμπτική δράση για το βλεννογόνο γι' αυτό και η χρήση του σε παστίλιες και φόρμουλες για τον πονόλαιμο δεν προσδίδει απλά άρωμα στο προϊόν.

Ο αστεροειδής γλυκάνισος αυξάνει την περισταλτικότητα του εντέρου, προάγοντας την πέψη και ανακουφίζοντας από δυσκοιλιότητα και μετεωρισμό, κολικούς και φουσκώματα, καθώς πιστεύεται ότι διαλύει το αέριο περιεχόμενο του γαστρεντερικού σωλήνα. Επίσης έχει ορεκτικές, αναλγητικές και πρεμιστικές (σε προβλήματα αιθάνης, υπερέντασης, πονοκέφαλου) ιδιότητες και είναι αποτελεσματικό σε μολύνσεις και κακοσμία του στόματος (αντιβακτηριακή δράση).

Μεγάλη προβολή στις ιδιότητες του βοτάνου δόθηκε μετά την φοβερή απειλή της "νόσου των πτηνών". Το αστεροειδές Κίνας βρέθηκε στο επίκεντρο της προσοχής γιατί χρησιμοποιήθηκε στην αναζήτηση της θεραπείας για την νόσο. Λόγω του σικιμικού οξέος που περιέχει, χρησιμοποιήθηκε από ελβετική φαρμακευτική εταιρεία για την παρασκευή του Ταμιφλού, του μοναδικού φαρμάκου που υπήρχε εκείνη τη στιγμή για την αντιμετώπιση της νόσου. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι το Ταμιφλού δεν θεραπεύει τη νόσο των πτηνών, αλλά περιορίζει τη δραμύτητα της νόσου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το 2005 να παρουσιαστούν τεράστιες ελλείψεις στη ζήτηση του πολύτιμου καρπού που εξαφανίστηκε από την αγορά. Στη συνέχεια βέβαια βλέποντας την ανάγκη παραγωγής του, τέσσερις επαρχίες της Κίνας καλλιέργησαν τεράστιες πο-

σότητες του φυτού αυτού που υπάρχει πλέον σε επάρκεια.

Στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική έχει χρησιμοποιηθεί επίσης σε ημιπληγία και παράλυση του προσωπικού νεύρου, κοκίτη, χολέρα και φυματίωση.

Δερματικά, ο αστεροειδής γλυκάνισος έχει χρησιμοποιηθεί παραδοσιακά κατά της ψαμμιάσης, των δερματικών παράσιτων (ψείρες κ.λπ.). Επίσης απομακρύνει τη λιπαρότητα του δέρματος και έχει αντιοξειδωτική δράση γι' αυτό και χρησιμοποιείται ευρέως και στη βιομηχανία καλλυντικών (κρέμες κ.λπ.). Χρησιμοποιείται επίσης ως αρωματικό σε οδοντόπαστες και αρώματα. Τέλος είναι αποτελεσματικό εντομοκτόνο (σκόρος, κατσαρίδες).

Στην αρωματοθεραπεία το βότανο αυξάνει την νοητική λειτουργία και βοηθά σε καταστάσεις υπολειπόμενης του κέντρου κρίσης (αναποφασιστικότητα), προάγει την ψυχική ισορροπία, ανακουφίζει από ψυχική κούραση.

Παρασκευή και δοσολογία

Ως φαρμακευτικό βότανο, το αστεροειδές Κίνας φέρει ιστορία άνω των χιλίων ετών με χρήσεις του σε μορφή αφεψήματος, βάμματος ή αλοιφής.

Προφυλάξεις

Η οιστρογόνος δραστηριότητα της ανηθόλης και των πολυμερών της, μπορεί να έχει επιπτώσεις σε ταυτόχρονη θεραπεία με ορμόνες συμπεριλαμβανομένης της από στόματος αντισηπτικής θεραπείας και της ορμονικής αποκατάστασης μέσω χαπιών, εάν λαμβάνονται υπερβολικές δόσεις.

Υπερβολική κατανάλωση του βοτάνου μπορεί να προκαλέσει νευρολογικά αποτελέσματα.

